ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΤΗΙ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙ

ΒΛΑΣΙΟΥ ΣΚΟΡΔΕΛΗ, π. Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Πελοποννήσου, ΑΛΕΞΙΟΥ ΖΑΜΑΡΙΟΥ Διευθυντοῦ τῶν Ζαριφείων Διδασκαλείων ἐν Φιλιππουπόλει, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ, Γενικ. ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Δ. ΓΡΑΦΕΙΔΟΥ, ὑποδ. τοῦ Ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα

ΕΝ ΤΗΙ ΗΜΕΔΑΠΗΙ
συνδρομὴ ἐτησία προπληρωτέα
δραχ. 6
Παρακαλοῦμεν τοὺς καθυστεροῦντας νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὴν ἐν συστημένῃ ἐπιστολῇ.

ΥΠΟ
Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας, καὶ εἰδικῶς τῆς παιδαγωγικῆς, πρώην γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους, μέλους τακτικοῦ τοῦ ἐν Γερμανίᾳ συλλόγου τοῦ πρὸς διάδοσιν τῆς ἐπιστημονικῆς Παιδαγωγικῆς κλπ.

ΕΝ ΤΗΙ ΑΛΛΟΔΑΠΗΙ
Συνδρομὴ ἐτησία προπληρωτέα
φρ. χρ. 7
Ἀποστέλλεται διὰ συστημένης ἐπιστολῆς εἰς μονόγροσσα γραμματόσημα Τουρκίας (5 γρ.1 φρ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Ἀναγνωστοπούλου ἀριθ. 16.

Ἀριθ. 32—33. Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Ἰουλίου 1895. Ἔτος Γ'.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Τὰ δίκαια τῶν γονέων παραγνωριζόμενα ἐν τῇ διοικήσει τῶν σχολείων. — Νέος σχολικὸς νόμος περὶ τῶν σχολείων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. — Περὶ παιδαγωγικῆς μορφώσεως τοῦ προσωπικοῦ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.—Περὶ μορφώσεως τοῦ νοῦ.—Ἐκ τῶν ἀστείων τοῦ σχολικοῦ βίου.

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΠΑΡΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΑ ΕΝ ΤΗΙ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Πρὸς τὴν καλὴν ἀνατροφὴν τῶν παίδων πρώτιστον συμφέρον καὶ ἐνδιαφέρον ἔχουσιν οἱ γονεῖς, κατόπιν δὲ τούτων ἔρχεται ἡ πολιτεία, ἡ ἐκκλησία, ὁ δῆμος. Καὶ ἡ μὲν πολιτεία καὶ ὁ δῆμος ὡς πολιτικὰ καθιδρύματα ἐπιθυμοῦσι πρὸ παντὸς ἐν τῇ ἀνατροφῇ τῶν παίδων νὰ ἀποκτήσωσι πολίτας σώφρονας καὶ πιστοὺς τῶν διατασσομένων παρ' αὐτῶν ἐκτελεστὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἁρμονικῆς συμβιώσεως τῶν πολιτῶν μετ' ἀλλήλων καὶ τῆς εὐδαιμονίας αὐτῶν. Ἡ δὲ ἐκκλησία ἔχουσα ἀποστολὴν νὰ φροντίζῃ περὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν πολιτεύεσθαι πάντας τοὺς ἀνθρώπους δὲν δύναται νὰ μένῃ ἀδιάφορος ἂν διδάσκηται ἢ μὴ ἡ μικρὰ ἡλικία καὶ τί διδάσκεται αὕτη. Ὥστε καὶ καθῆκον καὶ δικαίωμα ἔχει ἡ ἐκκλησία νὰ ἐνδιαφέρηται ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς τῶν πολιτῶν μορφώσεως καὶ νὰ ἔχῃ καὶ αὐτὴ γνώμην περὶ τοῦ προγράμματος τῶν σχολείων καὶ τοῦ διοργανισμοῦ αὐτῶν τοῦ τοιούτου ἢ τοιούτου καὶ νὰ συμπράττῃ καὶ αὐτὴ πρὸς τελειοτέραν τῶν πολιτῶν χριστιανικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνατροφήν. Ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτείας καὶ τοῦ δήμου καὶ τῆς ἐκκλησίας οἱ μᾶλλον ἐνδιαφερόμενοι πρὸς καλὴν ἀνατροφὴν τῶν παίδων εἶναι οἱ γονεῖς αὐτῶν. Ἡ ἀπόκτησις τέκνων εἶναι ἡ συνέχεια τῆς ζωῆς τῶν γονέων, εἶναι τὸ ἄλλο ἐγὼ αὐτῶν, εἶναι αὐτοὶ οὗτοι οἱ γονεῖς ἐν παραλλαγμένῃ πως μορφῇ. Καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν ἀνυπόκριτον καὶ ἐλευθεριωτάτην καὶ ἀφιλοκερδεστάτην τὴν ἀγάπην τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα, ἥτις τὰ πάντα θυσιάζει καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ζωὴν χάριν αὐτῶν [1]. Οἱ γονεῖς ὡς ἐπιθυμοῦσι νὰ ζήσῃ τὸ τέκνον αὐτῶν μὴ ἔχοντες ἐν τούτῳ οὐδένα πλάγιον λόγον, οὕτω ἐπιθυμοῦσι καὶ τὰ τέκνα των νὰ ἀναπτυχθῶσι, νὰ γίνωσιν ἄνδρες ἔντιμοι ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καὶ νὰ ζήσωσιν εὐδαιμόνως. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶναι πρόθυμοι νὰ ὑποβληθῶσι εἰς πᾶσαν θυσίαν, ἀρκεῖ νὰ βλέπωσιν ὅτι ἡ θυσία αὕτη ἐπιδιώκει τὸ καλὸν τῶν τέκνων των. Ἐπειδὴ δὲ δυνατὸν νὰ συμβῇ οἱ γονεῖς νὰ ἀπατῶνται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ κ λοῦ διδασκάλου τῶν τέκνων των, ἢ νὰ μὴ ἔχωσι τὰ μέσα νὰ πραγματοποιήσωσι τοῦτο, ἡ πολιτεία καὶ ἡ ἐκκλησία ἔχουσι καθῆκον ὡς συνενδιαφερόμεναι νὰ προσφέρωσι τὴν συμβουλήν των ἢ καὶ τὴν ἀρωγήν των, οὐδέποτε ὅμως εἶναι ἐπιτετραμμένον εἰς αὐτὰς νὰ σφετερισθῶσι τῶν γονέων τὰ δικαιώματα κανονίζουσαι αὐθαιρέτως

1) Ἐν τῷ φοβερῷ τῆς Λοκρίδος σεισμῷ εὑρέθησαν μητέρες νεκραὶ ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῶν οἰκιῶν σκέπουσαι διὰ τοῦ σώματός των τὰ βρέφη αὐτῶν, ὧν τινα ἐσώθησαν, φονευθεισῶν ὅμως τῶν μητέρων. Ἂς ἀποκαλυφθῶμεν πρὸ τοῦ μεγέθους τῆς τοιαύτης αὐταπαρνήσεως καὶ ἂς χρησιμοποιήσωμεν ταύτην πρὸς τὸ καλὸν τῶν σχολείων καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἔθνους.

τὰ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων των. Παραδείγματα τοιαύτης αὐθαιρέτου ἰδιοποιήσεως τῆς ἀνατροφῆς τῶν παίδων ὑπὸ τῆς πολιτείας ἀναφέρει πολλὰ ἡ ἱστορία τῆς ἀνατροφῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ νῦν παρ' ἡμῖν ἰσχύουσα διοίκησις τῶν σχολείων δὲν συνεκέντρωσε περὶ τὴν πολυάσχολον πολιτείαν πάντα τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα πάντων τῶν σχολείων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων, ἃ μὴ δυναμένη νὰ ἐκπληρώσῃ ἐμφανίζει πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς κοινωνίας οἰκτρὸν θέαμα ἀνωμαλίας ἐσωτερικῆς τῶν σχολείων, προσβολῆς τῶν δικαιωμάτων τῆς οἰκογενείας, διορίζουσα, μεταθέτουσα, παύουσα αὐθαιρέτως τοὺς διδασκάλους, χωρὶς νὰ ἐρωτᾷ τὴν γνώμην τῶν γονέων, ἀφ' οὗ πρόκειται περὶ τοῦ διδασκάλου τῶν τέκνων αὐτῶν;

Κατὰ τὴν παιδαγωγικὴν ἐπιστήμην ὁ διδάσκαλος ἐν τῇ ἀνατροφῇ τῶν παιδίων ἀντιπροσωπεύει τοὺς γονεῖς. ἀσκεῖ ἄρα ἔργον ἐμπεπιστευμένον εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν γονέων. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ τοιοῦτος ὁ διδάσκαλος, ὅταν οὐδεὶς ἐρωτᾷ τοὺς γονεῖς περὶ τούτου, ὅταν μάλιστα συμβαίνῃ οἱ γονεῖς νὰ μὴ ἔχωσι οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην πρὸς τὸν διδάσκαλον ὑπόληψιν, ὅστις διορίζεται διαμαρτυρομένων αὐτῶν ὑπὸ τῆς πολιτείας ἢ ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν οὐδὲ πρέπον νὰ ἀντιπροσωπεύῃ τοὺς γονεῖς καὶ ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ διδασκάλου τῶν τέκνων αὐτῶν;

Ἐγὼ δὲν ἀποκρύπτω ὅτι μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ φαντασθῶ ἀληθῆ τῶν διδασκάλων ἐκ τοῦ πολιτικοῦ ἀνταγωνισμοῦ χειραφέτησιν, ἂν δὲν ἴδω τοῦτον ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς γνώμης τῶν γονέων τῶν τέκνων, ἃ ἐκλήθη νὰ μορφώσῃ. Οἱ γονεῖς, ὅσον ἀμόρφωτοι καὶ ἂν ὑποτεθῶσι, θὰ εἶναι εἰς κατάστασιν εὐθὺς νὰ διακρίνωσι τὸν καλὸν διδάσκαλον καὶ θὰ καταβάλωσι πᾶσαν προσπάθειαν νὰ διατηρήσωσιν αὐτὸν ὅσον ἐνδέχεται μακρότερον χρόνον ἐν τῷ σχολείῳ των, αὐξάνοντες ἐν ἀνάγκῃ καὶ τὴν μισθοδοσίαν αὐτοῦ καὶ ἄλλας πολλὰς εἰς αὐτὸν ποιοῦντες εὐκολίας, καὶ οὕτω θὰ παύσῃ ὁ νομαδικὸς βίος τῶν δημοδιδασκάλων οἵτινες μετεβλήθησαν εἰς δεικίνητα πρὸς ὄλεθρον καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ τῆς ἐκπαιδευομένης νεολαίας. Ἀλλὰ καὶ ἄλλο καλὸν θὰ προκύψῃ εἰς τὰ σχολεῖα, ἐὰν οἱ διδάσκαλοι γινώσκωσιν ὅτι ἡ τύχη αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν γονέων τῶν μαθητῶν. Ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ φαντασθῶμεν γονεῖς μισοῦντας τὸν καλὸν διδάσκαλον καὶ ἐν τῷ σχολείῳ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, οἱ διδάσκαλοι θὰ ἀγρυπνῶσιν ἐφ' ἑαυτῶν καὶ θὰ προσέχωσι νὰ μὴ δώσωσι μηδὲ τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν πρὸς δυσαρέσκειαν τῶν γονέων καὶ οὕτως οἱ διδάσκαλοι θὰ ζῶσι βίον παραδειγματικὸν οἷος πρέπει νὰ εἶναι ὁ βίος τοῦ διδασκάλου ἀπεχόμενοι καὶ χαρτοπαιξίας καὶ οἰνοποσίας καὶ ἄλλων παρεκτροπῶν, αἵτινες δικαίως κατακρίνονται ὑπὸ τῆς κοινωνίας ὡς ἀνάρμοστοι εἰς τὴν θέσιν τοῦ διδασκάλου.

Ἀλλ' ὅπως τὸ σχολεῖον διατηρεῖ τὴν ἀνεξαρτησίαν του ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ἐξασφαλίσῃ τὰς δαπάνας τῆς συντηρήσεώς του. Παρ' ἡμῖν εἰσήχθη καὶ ἐπετάθη ἡ κακὴ συνήθεια νὰ προσδοκῶμεν τὰ πάντα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως. Παρ' αὐτῆς προσδοκῶμεν νὰ μισθοδοτῇ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου τοὺς διδασκάλους, νὰ ἀνεγείρῃ σχολεῖα, νὰ ἐπισκευάζῃ αὐτά. Καὶ ἂν τὸ κακὸν τοῦτο περιωρίζετο εἰς τοὺς πτωχοὺς δήμους, θὰ ἦτο πως ἀνεκτόν.. Ἀλλ' ἡ ἀγανάκτησις ἡμῶν γίνεται μεγάλη, ὅταν βλέπωμεν ὅτι καὶ εὔποροι δῆμοι δὲν διστάζουσι νὰ ἀπαιτῶσι τὸ ἔλεος τοῦ χρεωκοπημένου δημοσίου ταμείου. Καὶ ἂν δὲν ἔχῃ τὸ δημόσιον νὰ δώσῃ, ὅπως πράγματι δὲν ἔχει, τότε τί πρέπει νὰ πράξωμεν; νὰ σταυρώσωμεν τὰς χεῖρας, νὰ κλείσωμεν τὰ σχολεῖα ἡμῶν καὶ νὰ ἀναμένωμεν ἥσυχοι τὴν βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ δημοσίου; Οὐδὲν τούτου ἀπεχθέστερον. Ὁ λαὸς πρέπει νὰ μάθῃ ὅτι τὸ πρώτιστον αὐτοῦ καθῆκον καὶ τὸ κυριώτατον μέλημα τῆς ἐξημερώσεως αὐτοῦ εἶναι νὰ ἔχῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικίας του ναὸν καὶ σχολεῖον καὶ ὅτι τὰς δαπάνας ἀμφοτέρων τούτων τῶν εὐαγῶν καθιδρυμάτων πρέπει νὰ καταβάλῃ αὐτός. Καὶ μοὶ φαίνεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἠδύνατο ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ πάσης κοινότητος νὰ ἔχῃ ναὸν καὶ σχολεῖον, Καὶ οἱ ἐπιθεωρηταὶ τῶν σχολείων καὶ οἱ ἱεροκήρυκες καὶ οἱ πολιτικοὶ καὶ δημοτικοὶ ἄρχοντες ἠδύναντο νὰ διδάξωσι τὸν λαὸν τὰ στοιχειώδη ταῦτα καθήκοντα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτερα πολλῶν ἄλλων διδασκαλιῶν, ἃς παρέχουσιν εἰς αὐτὸν ἀμφιβόλου πάντοτε ἀξίας.

ΝΕΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἄρθρον 1. Τὰ πρὸς ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν παίδων καὶ πρὸς διδασκαλίαν τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων στοιχειωδῶν γνώσεων προκαταρκτικὰ σχολεῖα, πλὴν τῶν νηπιαγωγείων, εἰσὶ δύο κατηγοριῶν, : τὰ κοινὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ τὰ πλήρη δημοτικὰ σχολεῖα, ἐν οἷς διδάσκονται στενώτερον ἢ εὐρύτερον αἱ αὐταὶ στοιχειώδεις γνώσεις.

Ἐν τοῖς νηπιαγωγείοις εἰσάγονται οἱ παῖδες ἀπὸ τῆς ἁπαλῆς ἡλικίας καὶ φοιτῶσιν εἰς αὐτὰ μέχρι τοῦ ἕκτου ἔτους συμπεπληρωμένου. Ἐν τοῖς σχολείοις δὲ τῶν δύο ἑτέρων κατηγοριῶν, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἑβδόμου.

Ἄρθρον 2. Τὰ τῶν παιδικῶν ἀσχολημάτων καὶ μορφωτικῶν ἀσκήσεων ἐν τοῖς νηπιαγωγείοις κανονισθήσονται διὰ Β. Διατάγματος. Τὰ ἀποτελοῦντα ὅμως τὴν κυρίως δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν μαθήματα, τὰ ἀναγραφόμενα ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ περὶ συστάσεως Διδασκαλείου ἐν Ἀθήναις ΧΘ' νόμου τῆς 11 Ἰανουαρίου 1878, περιλαμβανομένης καὶ τῆς διδασκαλίας περικοπῶν ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου, διδάσκονται εἰς ἓξ ἐνιαυσίους τάξεις, ἐν μείζονι ἀναπτύξει ἐν τοῖς πλήρεσι, συνοπτικώτερον δὲ εἰς τέσσαρας ἐνιαυσίους τάξεις ἐν τοῖς κοινοῖς δημοτικοῖς, ἐπαναλαμβανομένων ἐν ἀνάγκῃ τῶν μαθημάτων ἑκατέρας τῶν ἀνωτέρων τάξεων.

Ἄρθρον 3. Τὰ νηπιαγωγεῖα συνιστῶνται τῇ ἀδείᾳ τοῦ ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου ὑπὸ ἰδιωτῶν, διδάσκουσι δ' ἐν αὐτοῖς διδασκάλισσαι ἀνεγνωρισμέναι διὰ πτυχίου.

Ἄρθρον 4. Πλήρη δημοτικὰ σχολεῖα δύνανται νὰ συστηθῶσι πανταχοῦ τοῦ Κράτους, ἂν οἱ δημοτικοὶ πόροι ἢ εἰσφοραὶ ἰδιωτικαὶ ἢ κληροδοτήματα ἐπαρκῶσι νὰ παρέχωσι τὴν πρὸς συντήρησιν αὐτῶν δαπάνην. Ἀλλ' ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν νομῶν καὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ταῖς πόλεσι ταῖς ἐχούσαις πληθυσμὸν μείζονα τῶν ἓξ χιλιάδων συνιστῶνται ἀναγκαίως ἀνὰ ἓν τοὐλάχιστον πλῆρες δημοτικὸν σχολεῖον, τῶν πόρων δὲ τῶν δήμων ἐπιτρεπόντων, ἅπαντα τὰ ἐν τοῖς πόλεσι δημοτικὰ σχολεῖα πλήρη, ἢ τὰ πλείονα, ἀναλόγως πρὸς τοὺς πόρους τοῦ δήμου.

Ἄρθρον 5. Ἐπὶ τῆς συστάσεως ἢ τῆς καταργήσεως τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐκτελοῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 19, 20 καὶ 22 τοῦ περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων ΑΦΝΣ' νόμου τῆς 3 Ἀπριλίου 1861, ὡς διαρρυθμίζονται διὰ τῶν διατάξεων τοῦ περὶ ἐξόδων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἑπομένου κεφαλαίου.

Ἄρθρον 6. Τὰ κοινὰ δημοτικὰ σχολεῖα ἔχουσι τέσσαρας τάξεις ἐνιαυσίους, εἰς τὰς ὁποίας κατανέμεται ἡ διδασκαλία τῶν τε κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ περὶ συστάσεως Διδασκαλείου ἐν Ἀθήναις ΧΘ' νόμου τῆς 11 Ἰανουαρίου 1878 ἀποτελουσῶν τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν γνώσεων, καὶ προσέτι ἡ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ τῆς πραγματογνωσίας. Εἶναι δὲ ὑποχρεωτικὴ ἡ εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα ὡς καὶ εἰς τὰ γραμματοδιδασκαλεῖα φοίτησις τῶν παίδων μέχρις οὗ τύχωσι τοῦ ἀπολυτηρίου αὐτῶν, ἔνθα τοιαῦτα ὑπάρχουσιν.

Ἄρθρον 7. Ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις διδάσκει εἷς μὲν δημοδιδάσκαλος, ἂν φοιτῶσιν ἐν αὐτοῖς μαθηταὶ μὴ πλείονες τῶν ὀγδοήκοντα, δύο δέ, ἂν φοιτῶσι πλείονες, καὶ τρεῖς, ἂν φοιτῶσι πλείονες τῶν ἑκατὸν τεσσαράκοντα, καὶ τέσσαρες, ἂν φοιτῶσι πλείονες τῶν διακοσίων. Ἀλλ' οὐδεμία τάξις κοινοῦ ἢ πλήρους δημοτικοῦ σχολείου ἐπιτρέπεται νὰ περιλαμβάνῃ πλείονας τῶν πεντήκοντα μαθητῶν, εἰ δὲ μή, διαιρεῖται εἰς τμήματα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου χωριστὰ διδασκόμενα.

Ἄρθρον 8. Τὸ σχολεῖον διευθύνει ὁ κατὰ βαθμὸν ἀνώτερος διδάσκαλος, ἢ ὁ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀρχαιότερος μεταξὺ τῶν ἰσοβαθμίων. Ἀλλ' οἱ ἀπὸ τῶν Διδασκαλείων ἐξερχόμενοι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ διευθύνωσι σχολεῖα ἔχοντα πλείονας τοῦ ἑνὸς διδασκάλους, ἂν δὲν συνεπλήρωσαν διετῆ τοὐλάχιστον διδασκαλικὴν ὑπηρεσίαν.

Ὁ βαθμὸς καὶ τοῦ ἑνὸς καὶ τῶν πλειόνων συνυπηρετούντων διδασκάλων κανονίζεται ὑπὸ τοῦ κατὰ νομὸν Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου. Ἀλλ' ἐν τοῖς πλήρεσι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπηρετῶσι τριτοβάθμιοι πλείονες τῶν δύο μεταξὺ τεσσάρων συνυπηρετούντων· ἂν δὲ ὦσι τρεῖς μόνον οἱ συνυπηρετοῦντες, μόνον εἷς τριτοβάθμιος ἐπιτρέπεται νὰ διορισθῇ. Πάντως δ' ἐν τοῖς πλήρεσιν οἱ διευθυνταὶ διορίζονται μόνον ἐκ τῶν πρωτοβαθμίων.

Ἄρθρον 9. Ὁ κατὰ τὰς ἀναγραφομένας ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ 7 περιπτώσεις διορισμὸς ἐν κοινῷ δημοτικῷ σχολείῳ διδασκάλων πλειόνων τῶν δυο γίνεται μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ νομαρχιακοῦ ἐπιθεωρητοῦ βεβαίωσιν τῆς ἀνάγκης, τῇ προτάσει τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 10. Ἐν τοῖς πλήρεσι δημοτικοῖς σχολείοις, ἀπαρτιζομένοις ἐκ ταξεων ἐνιαυσίων ἓξ, ἐν αἷς διδάσκονται εὐρύτερον τὰ καθωρισμένα διὰ τὰ κοινὰ δημοτικὰ σχολεῖα μαθήματα, διδάσκονται κατὰ προσθήκην καὶ τὰ ἑξῆς μαθήματα.

α') Ἀνάγνωσις καὶ ἑρμηνεία περικοπῶν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

β') Ἀνάγνωσις καὶ ἑρμηνεία ἐκλεκτῶν συγγραφέων τῆς καθωμιλημένης γλώσσης, καὶ γραπταὶ ἐν αὐτῇ ἀσκήσεις τῶν μαθητῶν.

γ') Διδασκαλία τῶν στοιχείων τῆς Γραμματικῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τῆς καθωμιλημένης, καὶ ἀσκήσεις εἰς ἔκθεσιν ἰδεῶν.

δ') Ἑρμηνεία μερῶν ἐκ τῶν ὁμαλωτέρων πεζῶν συγγραφέων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης.

ε') Ἀσκήσεις πρὸς λύσιν πολυπλοκωτέρων ἀριθμητικῶν προβλημάτων.

ς') Διδασκαλία στοιχείων Γεωμετρίας, Χημείας καὶ Φυσικῆς Ἱστορίας, μετὰ ἐφαρμογῆς αὐτῶν ἐν τῇ Γεωργίᾳ, τῇ Βιομηχανίᾳ, τῇ Κτηνοτροφίᾳ καὶ τῇ Ὑγιεινῇ.

ζ') Σωματικαὶ ἀσκήσεις,

Ἄρθρον 11. Εἰς τὰ πλήρη δημοτικὰ σχολεῖα διορίζεται, προτάσει τοῦ Διευθυντοῦ, ὑπηρέτης ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ δραχμῶν τριάκοντα μὲν ἐν ταῖς πρωτευούσαις νομῶν, εἴκοσι δὲ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι.

Καὶ δι' ἔξοδα γραφείου χορηγοῦνται κατ' ἔτος εἰς μὲν τὸν διευθύνοντα πλῆρες δημοτικὸν σχολεῖον δραχμαὶ εἴκοσι καὶ πέντε, εἰς δὲ τὸν διευθύνοντα κοινὸν δημοτικὸν σχολεῖον δραχμαὶ δώδεκα.

Ἄρθρον 12. Γρομματοδιδασκαλεῖα συνιστῶνται πανταχοῦ, ἔνθα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συστηθῇ δημοτικὸν σχολεῖον, εἴτε δι' ἀνεπάρκειαν δημοτικῶν πόρων, εἴτε δι' ἔλλειψιν μαθητῶν. Ἀλλ' οὐδὲ γραμματοδιδασκαλεῖα συνιστῶνται ἐν οἷς χωρίοις ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν δὲν ὑπερβαίνει τοὺς δέκα πέντε, πλὴν ὅπου οἱ γονεῖς τῶν παίδων χορηγήσωσιν ἐξ ἰδίων τὰ πρὸς συντήρησιν τῶν γραμματοδιδασκαλείων.

Ἄρθρον 13. Ἐν τοῖς γραμματοδιδασκαλείοις διορίζονται πρὸ παντὸς οἱ τυχὸν ἐκτὸς ὑπηρεσίας τριτοβάθμιοι διδάσκαλοι. Μόνον ἐν ἐλλείψει ἢ ἐν ἀρνήσει τῶν τριτοβαθμίων διδασκάλων διορίζονται γραμματοδιδάσκαλοι οἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 17 τοῦ περὶ Ὑποδιδασκαλείων ΒΟΘ' νόμου τῆς 6 Αὐγούστου 1892, ἀναγνωρισθέντες γραμματισταί. Ἐν ἐλλείψει δὲ καὶ τοιούτων, διορίζονται οἱ κατὰ τὸ ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου 1891 Β. Διάταγμα ἀποκτήσαντες πτυχίον γραμματοδιδασκάλου, καὶ ἐπὶ τέλους οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον Σχολαρχείου ἢ Ἱερατικῆς Σχολῆς.

Οὐδεὶς ὅμως δύναται νὰ διορισθῇ γραμματοδιδάσκαλος, ἐὰν δὲν συνεπλήρωσε τὸ 17 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

Ἄρθρον 14. Τὰ διδασκόμενα ἐν τοῖς γραμματοδιδασκαλείοις μαθήματά εἰσι: α') ἀνάγνωσις καὶ πραγματογνωσία· β') ἡ γραφή· γ') ἡ ἀριθμητική· δ') στοιχειώδης ἱερὰ ἱστορία καὶ κατήχησις· ε') στοιχεῖα Ἑλληνικῆς ἱστορίας, καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821· ς') γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος· ζ') περικοπαὶ τοῦ Εὐαγγελίου.

Β. διάταγμα θέλει κανονίσει τὰ καθ' ἕκαστα τῆς ἐν τοῖς γραμματοδιδασκαλείοις διδασκαλίας καὶ τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως αὐτῶν.

Ἄρθρον 15. Ἐν τοῖς γραμματοδιδασκαλείοις δύνανται νὰ φοιτῶσι καὶ διδάσκωνται καὶ θήλεα, ἐὰν ἐν τῷ τόπῳ δὲν ὑπάρχῃ σχολεῖον θηλέων, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν δέκα ἐτῶν. Ἐν τοῖς γραμματοδιδασκαλείοις ὅμως τούτοις διορίζονται κατὰ προτίμησιν διδασκάλισσαι.

Ἄρθρον 16. Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν γραμματοδιδασκαλείῳ φοιτώντων μαθητῶν ὑπερβαίνῃ τοὺς ἑβδομήκοντα, τὸ γραμματοδιδασκαλεῖον προβιβάζεται εἰς δημοτικὸν σχολεῖον, ἀποφάσει τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 17. Μετὰ γνωμοδότησιν τῶν κατὰ νομοὺς ἐπιθεωρητῶν, ὑποβαλλομένην ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων μετὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ παρατηρήσεων, θέλουσι καθορίζεσθαι διὰ βασιλικοῦ Διατάγματος τὰ περὶ ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῆς καθ' ἑξάμηνον τοῦ σχολικοῦ ἔτους διδασκαλίας, τὰ περὶ διδακτέας ὕλης ἐν ἑκάστῃ τῶν τάξεων τῶν δημοτικῶν σχολείων, τὰ περὶ μεθόδων καὶ τρόπων διδασκαλίας, καὶ τὰ περὶ ἐξετάσεων ἐν γένει ἐν τοῖς σχολείοις τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 18. Οἱ ἀπὸ κοινοῦ εἰς κοινὸν δημοτικὸν σχολεῖον μεταβαίνοντες μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ προσάγωσιν ἀποδεικτικὸν τοῦ σχολείου, ἐξ οὗ προέρχονται, κατ' αὐτὸ δὲ κατατάσσονται εἰς τὴν προσήκουσαν τάξιν. Οἱ δὲ ἀπὸ κοινοῦ εἰς πλῆρες δημοτικὸν σχολεῖον μεταβαίνοντες, ἢ ἀπὸ γραμματοδιδασκαλείου εἰς κοινὸν ἢ πλῆρες, πλὴν τῆς προσαγωγῆς τοῦ ἀποδεικτικοῦ, ὑποβάλλονται ὑπὸ τῶν διδασκάλων καὶ εἰς δοκιμασίαν, καὶ συμφώνως πρὸς ταύτην κατατάσσονται εἰς ἣν τάξιν ἤθελον κριθῇ ἱκανοί. Καὶ οἱ κατ' οἶκον σπουδάσαντες δύνανται μετ' ἐξέτασιν νὰ καταταχθῶσιν ἐν τάξει τινὶ δημοτικοῦ σχολείου, ἢ καὶ νὰ τύχωσι τοῦ ἀπολυτηρίου.

Ἄρθρον 19. Εἰς ἐξέτασιν ὡσαύτως ὑποβάλλεται: ὁ δυνάμει ἀπολυτηρίου κοινοῦ ἢ πλήρους δημοτικοῦ σχολείου προσερχόμενος νὰ καταταχθῇ εἰς ἑλληνικὸν σχολεῖον. Καὶ ὁ μὲν ἀπὸ κοινοῦ κριθεὶς ἱκανὸς κατατάσσεται ἐν τῇ πρώτῃ (τῇ κατωτάτῃ) τάξει τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ὁ δὲ ἀπὸ πλήρους, ἂν κριθῇ ἱκανός, δύναται νὰ καταταχθῇ καὶ εἰς ἀνωτέραν.

Ἄρθρον 20. Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν θηλέων γίνεται ἐν ἰδίοις σχολείοις, ἐν οἷς διδάσκουσι διδασκάλισσαι. Ἐπιτρέπεται δὲ νὰ συνιστῶνται τοιαῦτα πανταχοῦ, ἔνθα δυνατὸν νὰ φοιτήσωσιν εἴκοσι καὶ πέντε μαθήτριαι.

Ἄρθρον 22. Καὶ ἐν τοῖς σχολείοις τῶν θηλέων ἐπιτρέπεται νὰ διδασκωνται καὶ ἄρρενα, ἐν ἐλλείψει σχολείου ἀρρένων, τὰ μὴ ὑπερβάντα τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν.

Ἄρθρον 22. Καὶ τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων εἰσὶν ἢ κοινὰ ἢ πλήρη, καὶ διδάσκονται ἐν αὐτοῖς πάντα τὰ κατὰ τὸν παρόντα νόμον ἐν τοῖς πλήρεσιν ἢ τοῖς κοινοῖς δημοτικοῖς σχολείοις διδασκόμενα μαθήματα, καὶ προσέτι ἡ ῥαπτική, ἡ ποικιλτική, ἡ πλεκτική, ἡ τέχνη τοῦ παρασκευάζειν ἐδέσματα

καὶ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας καὶ τάξεως αἱ στοιχειώδεις γνώσεις.

Ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν ἑκάστῳ σχολείῳ θηλέων διδασκαλισσῶν, ἐπὶ τῆς διδασκαλίας καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης ἐν αὐτῇ τάξεως ἐφαρμόζονται αἱ περὶ τῶν σχολείων τῶν ἀρρένων ἰσχύουσαι διατάξεις καὶ οἱ κανονισμοὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου.

Ἀλλὰ πλήρη δημοτικὰ σχολεῖα συνιστῶνται ἐν οἷς δήμοις ἐπαρκοῦσιν οἱ δημοτικοὶ πόροι εἰς ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἀρρένων ὑποχρεώσεων.

Ἄρθρον 23. Οὐδεὶς διορίζεται δημοδιδάσκαλος, ἂν δὲν ἔχῃ πτυχίον Διδασκαλείου, πλὴν τῶν ἀναγνωρισθέντων πρὸ τῆς συστάσεως τῶν Διδασκαλείων ὑπὸ ἐπιτροπῶν, καὶ μετὰ τὴν προσάρτησιν τῶν νέων ἐπαρχιῶν διὰ Β. Διατάγματος.

Διδασκάλισσαι δὲ διορίζονται αἱ διὰ πτυχίου ἀναγνωριζόμεναι κατὰ τὰ κεκανονισμένα.

Ἐν κώμαις καὶ πόλεσιν, ἐν αἷς πάντες οἱ κατοικοῦντες πρεσβεύουσι τὸ καθολικὸν δόγμα, δύναται νὰ διορισθῇ ἐν τοῖς ἐν αὐτοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ἢ γραμματοδιδασκαλείοις διδάσκαλος τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἱερεὺς καθολικός.

Ὁ οὕτω διοριζόμενος δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἔχῃ πτυχίον δημοδιδασκάλου.

Ἄρθρον 24. Οἱ δημοδιδάσκαλοι, αἱ δημοδιδασκάλισσαι ὡς καὶ οἱ γραμματοδιδάσκαλοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ νομάρχου τοῦ νομοῦ, ἐν ᾧ ὑπάρχει τὸ σχολεῖον, κατὰ πρότασιν τοῦ ἀρμοδίου Δημοτικοῦ Συμβουλίου, προκαλουμένην ὑπὸ τοῦ παρὰ τῷ ἐν τῷ νομῷ Ἐποπτικῷ Συμβουλίῳ ἐπιθεωρητοῦ, πρὸς πλήρωσιν εἴτε θέσεως χηρευούσης, εἴτε σχολικῆς ἀνάγκης.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον προτείνει τὸν διοριστέον ἐκ τῶν κεκτημένων πτυχίον καὶ ἐκ τοῦ νομοῦ, εἰς ὃν ἀνήκει ὁ δῆμος. Μόνον ἐν ἐλλείψει τοιούτων ἐπιτρέπεται νὰ προτείνωνται καὶ οἱ ἐξ ἄλλων νομῶν καταγόμενοι, προτιμῶνται δὲ καθ' ἑκάτερον τῶν τρόπων τούτων οἱ ὑπὸ τῶν Διδασκαλείων ἀναγνωρισθέντες. Καλοῦνται δὲ τὰ μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου εἰς συνεδρίασιν ἐπὶ ἀποδείξει, ἀλλ' ἂν δὲν συγκροτηθῇ συνεδρίασις δι' ἔλλειψιν τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ, τὰ προσελθόντα μέλη προτείνουσι ταῦτα τὸν διοριστέον, ἀποφαινόμενα κατὰ πλειονοψηφίαν.

Ἂν δ' ἐντὸς δεκαημέρου ἀπὸ τῆς προσκλήσεως δὲν συνέλθωσιν, ἵνα προτείνωσι τὸν διοριστέον, οὐδὲ τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἐν νομίμῳ ἀπαρτίᾳ, οὐδὲ μέλη κἂν αὐτοῦ, προτείνει τὸν διοριστέον πρὸς τὸν νομάρχην ἄνευ ἀναβολῆς τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον.

Ὁ νομάρχης ὀφείλει νὰ προβῇ εἰς τὸν διορισμὸν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς προτάσεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἢ τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου· ἐὰν δ' ὑπερβῇ τὴν προθεσμίαν ταύτην, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικοῦ προστίμου δραχμῶν 20 μέχρις ἑκατόν, ἐπιβαλλομένου ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου. Ἡ αὐτὴ ποινὴ ἐπιβάλλεται καὶ εἰς τὸν ἐπιθεωρητὴν, ἂν ἀναβάλῃ ὑπὲρ τὴν ἑβδομάδα νὰ προτείνῃ τὸν διοριστέον δημοδιδάσκαλον.

Ἀλλ' ἂν σχολεῖόν τι μείνῃ ἄνευ διδασκάλου ἐπὶ δύο μῆνας, δύναται ὁ ἐπὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργὸς νὰ προβῇ εἰς τὸν διορισμὸν διδασκάλου.

Ἄρθρον 25. Οἱ δημοδιδάσκαλοι καὶ αἱ δημοδιδάσκάλισσαι καὶ γραμματοδιδάσκαλοι, πρὶν ἢ ἀναλάβωσι τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν, ὀμνύουσιν ἐνώπιον τοῦ παρὰ τῷ Ἐποπτικῷ Συμβουλίῳ τοῦ νομοῦ ἐπιθεωρητοῦ, καὶ τούτου κωλυομένου, ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου, τὸν νενομισμένον ὅρκον τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου.

Ἄρθρον 26. Παῦσις ἢ εἰς κενὴν θέσιν μετάθεσις δημοδιδασκάλου, δημοδιδασκαλίσσης ἢ γραμματοδιδάσκάλου ἐπιτρέπεται, μόνον ἂν αὕτη ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου τοῦ νομοῦ, κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ παρ' αὐτῷ ἐπιθεωρητοῦ ὑποβληθὲν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον πρακτικὸν αὐτοῦ, ἢ κατὰ παραστάσεις ἠτιολογημένας τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, συγκαταθέσει πάντως τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς τοῦ δήμου, εἰς ὃν πρόκειται νὰ μετατεθῇ. Γίγνεται δὲ καὶ ἡ παῦσις καὶ ἡ μετάθεσις δημοδιδασκάλου μὲν διὰ Β. Διατάγματος, τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, γραμματοδιδασκάλου δὲ διὰ πράξεως τοῦ εἰρημένου Ὑπουργοῦ.

Ἄρθρον 27. Δύναται νὰ διαταχθῇ μετάθεσις δημοδιδασκάλου, ἢ δημοδιδασκαλίσσης, ἢ γραμματοδιδασκάλου, καὶ ἄνευ ἀποφάσεως τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου, κατὰ τὰς ἐτησίας διακοπὰς τῶν μαθημάτων, ἀλλὰ μόνον τῇ διὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ὑποβληθείσῃ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον αἰτήσει αὐτῶν, ἂν τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην τοῦ αἰτοῦντος ἐγκρίνῃ καὶ ὁ ἐπιθεωρητής, καὶ ἂν ἐρωτηθεὶς ἀναφέρῃ τὴν ἑαυτοῦ συγκατάθεσιν ὡσαύτως διὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ὁ ἀντιμετατιθέμενος, συγκατεθῇ δὲ εἰς τοῦτο τὸ ἁρμόδιον Δημοτικὸν Συμβούλιον. Αἱ λόγῳ ὅμως ὑγείας ζητούμεναι μεταθέσεις δέον νὰ ὑποστηρίζωνται ὑπὸ πιστοποιητικοῦ δύο ἰατρῶν, ὁρκισθέντων πρὸς τοῦτο ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου εἰρηνοδίκου.

Ἄρθρον 28. Ἂν τὸ περὶ παύσεως δημοδιδασκάλου, δημοδιδασκαλίσσης ἢ γραμματοδιδασκάλου πρακτικὸν τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου ἀναφέρῃ ὡς αἰτίαν τῆς ἀποφάσεως ταύτης πρᾶξίν τινα τοῦ δημοδιδασκάλου, τῆς δημοδιδασκαλίσσης ἢ τοῦ γραμματοδιδασκάλου, ἀναιροῦσαν τὴν ἐμπρέπουσαν τῷ διδασκάλῳ σεμνότητα τῶν ἠθῶν, μετὰ τὴν παῦσιν ἀποστέλλεται τὸ πρακτικὸν πρὸς τὸν ἁρμόδιον Εἰσαγγελέα, πρὸς ποινικὴν καταδίωξιν

αὐτοῦ, ἂν ἡ πρᾶξις τυγχάνῃ ἀξιόποινος καὶ αὐτεπαγγέλτως καταδιώξιμος. Ὁ διὰ τοιούτους λόγους παυόμενος δημοδιδάσκαλος, μετ' ἀπολογίαν διαγράφεται ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν δημοδιδασκάλων, ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργοῦ, ἐπὶ διετίαν.

Ἄρθρον 28. Ὁ μισθὸς τῶν δημοδιδασκάλων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐνοικίου, οὐχὶ ὅμως καὶ τῶν νενομισμένων προσαυξήσεων τοῦ μισθοῦ αὐτῶν, προσδιορίζεται, τῶν μὲν πρωτοβαθμίων εἰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα δραχμὰς κατὰ μῆνα, τῶν δὲ δευτεροβαθμίων εἰς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι δραχμὰς, καὶ τῶν τριτοβαθμίων εἰς ἑκατόν. Τῶν δὲ διδασκαλισσῶν ὁ μισθὸς προσδιορίζεται, τῶν πρωτοβαθμίων εἰς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι δραχμὰς κατὰ μῆνα, τῶν δευτεροβαθμίων εἰς δραχμὰς ἑκατὸν καὶ δέκα, καὶ τῶν τριτοβαθμίων εἰς δραχμὰς ἑκατόν. Τῶν δὲ γραμματοδιδασκάλων, πλὴν τῶν γραμματιστῶν, ὁρίζεται εἰς δραχμὰς τεσσαράκοντα πέντε.

Τὰ τῶν μισθῶν τῶν γραμματιστῶν τηροῦνται ὡς ἐκανονίσθησαν διὰ τῶν ἄρθρων 17 καὶ 19 τοῦ περὶ Ὑποδιδασκαλείων ,ΒΟΘ' νόμου τῆς 6 Αὐγούστου 1892.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ πειθαρχικῆς τιμωρίας τῶν δημοδιδασκάλων.

Ἄρθρον 30. Πειθαρχικαὶ περιπτώσεις εἰσὶν αἱ ἑξῆς.

α') Ἡ κατὰ τὰς ὥρας τῆς διδασκαλίας ἀπουσία ἀπὸ τοῦ καθήκοντος, ἐὰν δὶς ἐντὸς τοῦ μηνὸς ἐπαναληφθῇ καὶ δὲν προῆλθεν ἐκ λόγων ὑγιείας.

β') Ἡ παῦσις τῆς διδασκαλίας πρὸ τῆς τεταγμένης ὥρας, ἂν τρὶς ἐντὸς τοῦ μηνὸς ἐπαναληφθῇ.

γ') Ἡ παραβασις τῶν περὶ ἐγγραφῆς τῶν προσελθόντων ἐν τοῖς ἐλέγχοις τοῦ σχολείου ἰσχυουσῶν διαταξεων, ἢ τῶν κανονισμῶν ἐν γένει τῶν σχολείων.

δ') Ἡ ἀτέλεια τῆς διδασκαλίας, ἢ ἡ κατὰ παραβασιν τῶν παραδεδεγμένων μεθόδων ἢ τῶν ὁδηγιῶν τοῦ Ὑπουργείου ἐνέργεια αὐτῆς.

σ') Ἡ παράβασις τοῦ περὶ διδακτικῶν βιβλίων νόμου, ἢ τῶν περὶ διαρκείας τῆς διδασκαλίας ἑκάστου μαθήματος ἢ τῶν ἡμερῶν καὶ ὡρῶν αὐτῆς διὰ τοῦ προγραμματος κεκανονισμένων.

ς') Ἡ πρὸς τοὺς μαθητὰς ὑβριστικὴ ἢ πρὸς τοὺς συναδέλφους ἀνοίκειος καὶ ἀπρεπὴς συμπεριφορά.

ζ') Ἡ παράβασις τῶν περὶ διδασκαλίας καὶ τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως διατεταγμένων καὶ ἡ χρῆσις κλεψιτύπων βιβλίων.

η') Ἡ ῥαθυμία περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων.

θ') Ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν ἀνοίκειος καὶ μετὰ σκαιότητος συμπεριφορά.

ι') Αἱ ἀνάρμοστοι τῇ σεμνότητι τοῦ ἔργου τοῦ διδασκάλου ἀνωμαλίαι τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου.

Ἄρθρον 31. Πειθαρχικαὶ δὲ ποιναί εἰσὶν αἱ ἑξῆς:

α') Ἡ ἐπίπληξις.

β') Πρόστιμον ἀπὸ δύο μέχρι δέκα καὶ πέντε δραχμῶν.

γ') Πρόστιμον ἀπὸ δεκαπέντε δραχμῶν μέχρι τοῦ ἡμίσεος τοῦ μηνιαίου μισθοῦ τοῦ τιμωρουμένου.

δ') Προσωρινὴ παῦσις ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν μέχρις ἑνὸς μηνὸς, ἐπάγουσα τὴν κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς στέρησιν τοῦ μισθοῦ.

Ἄρθρον 32. Τὰς πειθαρχικὰς ποινὰς ἐπιβάλλει τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον, πλὴν τῆς ἐπιπλήξεως καὶ τοῦ ὑπὸ τὸ ἐδάφ. β' προστίμου, καταγινωσκομένων καὶ παρὰ μόνου τοῦ ἐπιθεωρητοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ σχολείου. Καλεῖται ὅμως πάντοτε εἰς ἀπολογίαν ὁ διδάσκαλος, ὁριζομένης πρὸς τοῦτο προθεσμίας, ἡ δὲ πειθαρχικὴ ἀπόφασις ἐκδίδοται μετὰ τὴν ἀπολογίαν αὐτοῦ, ἢ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς πρὸς ἀπολογίαν ταχθείσης αὐτῷ προθεσμίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ Ἐποπτικῶν Συμβουλίων.

Ἄρθρον 33. Ἡ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργεῖον ἀνατεθειμένη ἐποπτεία ἐπὶ τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, ὡς συμπληρωτικῶν τό γε νῦν τῆς ἐκπαιδεύσεως ταύτης, καὶ προπαρασκευαστικῶν διὰ τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν, τῶν τε δημοσίων, ἰδιωτικῶν καὶ κοινοτικῶν, ἐνασκεῖται τοῦ λοιποῦ ἐπὶ μὲν τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως διὰ τῶν κατὰ νομὸν Ἐποπτικῶν Συμβουλίων καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἐπιθεωρητῶν, ἐπὶ δὲ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων διὰ τῶν παρ' αὐτοῖς γυμνασιαρχῶν, λειτουργούντων πάντων ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 34. Ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἑκάστου νομοῦ καθίσταται ἓν Ἐποπτικὸν Συμβούλιον. Ἀλλ' ἐν τοῖς νομοῖς Ζακύνθου καὶ Ἄρτης δὲν διορίζεται ἴδιος ἐπιθεωρητής, ἐκπληροῦσι δὲ τὰ καθήκοντα τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου Ζακύνθου ὁ τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου τοῦ νομοῦ Κεφαλληνίας καὶ τὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τοῦ νομοῦ Ἄρτης ὁ τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου τοῦ νομοῦ Κερκύρας. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 39 ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὰ Ἐποπτικὰ Συμβούλια Ζακύνθου καὶ Ἄρτης.

Ἀλλ' ἐν τοῖς νομοῖς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, Λαρίσσης, Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος, Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας καὶ Λακωνίας ἐπιτρεπεται νὰ διορισθῇ διὰ Β. Διατάγματος τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἀνὰ εἷς βοηθὸς τοῦ νομαρχικοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ὡς ἐπιθεωρητὴς

β' τάξεως, ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ ὑπουργικοῦ γραμματέως α' τάξεως.

Ὡς ἐπιθεωρηταὶ β' τάξεως δύνανται νὰ διορισθῶσι καὶ πρωτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι, διδάξαντες ἐπὶ πλήρη δεκαετίαν, ἐὰν ὑποστάντες τὴν κατὰ τὴν προτελευταίαν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 38 δοκιμασίαν κριθῶσι δόκιμοι. Καὶ πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν σχολείων θηλέων παρθεναγωγείων ἐπιτρέπεται ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἀποστέλλωνται ἔκτακτοι ἐπιθεωρήτριαι, κεκτημέναι μεμαρτυρημένως διὰ πτυχίου εὐρωπαϊκῆς τινος Σχολῆς παιδαγωγικὰς καὶ φιλολογικὰς γνώσεις, ἀναγραφομένης ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῆς ἀναγκαίας πρὸς τοῦτο πιστώσεως. Διὰ Β. Διατάγματος θέλουσι κανονισθῆ τὰ καθήκοντα τῶν ἐπιθεωρητριῶν τούτων καὶ τὰ τῶν ἀποδοχῶν αὐτῶν.

Ἄρθρον 35. Ἡ ἐποπτεία ἑκάστου τῶν Ἐποπτικῶν Συμβουλίων ἐκτείνεται ἐπὶ πάντων τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ καθιδρυμένων κοινῶν τε καὶ πλήρων δημοτικῶν σχολείων, γραμματοδιδασκαλείων καὶ ἑλληνικῶν σχολείων.

Ἄρθρον 36. Τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν ἐν τῇ πόλει καθεδρεύοντα ἀρχιεπίσκοπον τοῦ νομοῦ, ὡς πρόεδρον ἤ, χηρευούσης τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, ἀπὸ τὸν πρόεδρον τῆς ἐνασκούσης τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ἐπισκοπῆς ἐπιτροπείας, ἀπὸ τὸν γυμνασιάρχην, ἤ, ἂν πλείω τοῦ ἑνὸς ὑπάρχωσιν ἐν τῇ πόλει Γυμνάσια, ἀπὸ τὸν ἀρχαιότερον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, ἀπὸ ἕνα τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων ἐπιστημόνων, ἀπὸ ἕνα τῶν εὐϋποληπτοτέρων κτηματιῶν ἢ ἐμπόρων, καὶ ἀπὸ τὸν νομαρχιακὸν ἐπιθεωρητὴν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 37. Ὅ τε ἐκ τῶν ἐπιστημόνων καὶ ὁ ἐκ τῶν κτηματιῶν ἢ ἐμπόρων καλούμενος ὡς μέλος τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου διορίζονται ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἐκ τριῶν προτεινομένων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς πρωτευούσης τοῦ νομοῦ, καὶ μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, καὶ ὑπηρετοῦσιν ἐπὶ τρία ἔτη πλήρη ἄνευ μισθοῦ.

Ἐπιτρέπεται ὅμως καὶ πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῶν τριῶν ἐτῶν νὰ ἀντικατασταθῶσιν οὗτοι, ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι κληθέντες τακτικῶς δὲν προσῆλθον εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν συνεδριάσεις τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου.

Οὐδεὶς δύναται νὰ διορισθῇ νομαρχιακὸς ἐπιθεωρητὴς ἐὰν δὲν ᾖναι

α') Διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας, διδάξας εὐδοκίμως ἐπὶ πέντε τοὐλάχιστον ἔτη ὡς καθηγητὴς Διδασκαλείου ἢ Γυμνασίου ἢ γυμνασιάρχης, ἀλλὰ πάντως ἔχων μεμαρτυρημένην περὶ τὰ παιδαγωγικὰ εἰδικότητα. Ἐὰν ὅμως διορισθῇ ἐπιθεωρητὴς διευθυντὴς Διδασκαλείου, οὗτος τηρεῖ τὸν βαθμὸν καὶ τὸν μισθόν, ὃν ὡς διευθυντὴς Διδασκαλείου εἶχεν. Ὡσαύτως ἂν δὲν εἶναι διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας, διδάξας ὡς πρωτοβάθμιος δημοδιδάσκαλος ἐπὶ τρία ἔτη.

β') Πρωτοβάθμιος δημοδιδάσκαλος ἐκ τῶν κατὰ τὰ πρῶτα τρία ἔτη ἐκ τοῦ Διδασκαλείου Ἀθηνῶν ἀναγνωρισθέντων τοιούτων, ἢ ἐκ τῶν ὑπηρετησάντων ὡς τακτικῶν διδασκάλων ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Προτύπῳ κατὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη τῆς λειτουργίας αὐτοῦ.

γ') Διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας, ἔχων ἀποδείξεις ὅτι ἐσπούδασεν εἰδικῶς τὴν παιδαγωγικὴν ἔν τινι Πανεπιστημίῳ ἢ Διδασκαλείῳ τῆς Εὐρώπης, ἢ φέρων πτυχίον ἀνωτέρου Διδασκαλείου Γαλλικοῦ ἢ Γερμανικοῦ.

Οἱ τῶν δύο τελευταίων τούτων κατηγοριῶν διορίζονται, ἂν ἐγκριθῶσι μετὰ δοκιμασίαν, τῆς ὁποίας τὰ καθ' ἕκαστα θέλουσι καθορισθῆ διὰ Β. Διατάγματος, ἐνώπιον ἐπιτροπειας, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, ὡς προέδρου, τοῦ διευθυντοῦ ἢ τινος τῶν καθηγητῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείου καὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου τῶν ἐν Ἀθήναις γυμνασιαρχῶν. Ἀλλ' οἱ ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ § β' ἀναφερομένων διοριζόμενοι ἐπιθεωρηταὶ ἔχουσι βαθμὸν καὶ μισθὸν ὑπουργικοῦ γραμματέως α' τάξεως· ἐπιτρέπεται δὲ νὰ προβιβασθῶσι μετὰ διετῆ ὑπηρεσίαν.

Ἵνα δέ τις διορισθῇ ἐπιθεωρητής, ἢ βοηθὸς ἐπιθεωρητοῦ, ἀπαιτεῖται πάντοτε νὰ μὴ ὑπερέβη τὸ 55 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

Ἄρθρον 39. Οἱ νομαρχιακοὶ ἐπιθεωρηταὶ καὶ οἱ βοηθοὶ αὐτῶν οὔτε μετατίθενται, οὔτε ἀπολύονται τῆς ὑπηρεσίας, εἰμὴ μόνον συνεπείᾳ ἠτιολογημένης προτάσεως τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου, παρ' ᾧ διατελοῦσι. Γίγνεται δὲ ἡ μετάθεσις ἢ ἡ ἀπὸ ὑπηρεσίας ἀπόλυσις αὐτῶν διὰ Β. Διατάγματος, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑποεργοῦ.

Μετὰ τοῦ περὶ τῆς μεταθέσεως ἢ τῆς ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἀπολύσεως τοῦ ἐπιθεωρητοῦ Β. Διατάγματος δημοσιεύεται διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον πρότασις τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας προεκλήθη τὸ Β. Διάταγμα.

Ἄρθρον 40. Ὁ νομαρχιακὸς ἐπιθεωρητὴς τυγχάνει ὁ εἰσηγητὴς πασῶν τῶν εἰς τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον ὑπαγομένων ὑποθέσεων· ἔχει δὲ τὰ ἑπόμενα καθήκοντα :

Α') Ἐπιθεωρεῖ καθ' ἑξαμηνίαν τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου δημοτικὰ σχολεῖα παντὸς βαθμοῦ καὶ ἑκατέρου τῶν φύλων, τὰ γραμματοδιδασκαλεῖα καὶ τὰ μονοτάξια καὶ διτάξια ἑλληνικὰ σχολεῖα, καὶ ἐξετάζει·

α') Τοὺς τηρουμένους ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἐλέγχους ἵνα βεβαιωθῇ 1ον) ἂν οἱ ἐν αὐτοῖς ἐγγεγραμμένοι ὀρθῶς ἐνεγράφησαν, καὶ ἰδίως ἂν κατὰ τὰς ἀπὸ ἑτέρου δημοτικοῦ σχολείου ἢ γραμματοδιδασκαλείου εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, ἢ ἀπὸ δημοτικοῦ σχολείου εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἢ ἀπὸ ἑτέρου ἑλληνικοῦ μεταστάσεις τῶν μαθητῶν ἐτηρήθησαν αἵ τε ἄλλαι

καὶ αἱ τῶν προηγουμένων ἄρθρων 18 καὶ 19 νόμιμοι διατάξεις, ὅπως προκαλέσῃ τὴν ἐνάσκησιν τῆς πειθαρχικῆς ἐξουσίας τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου κατὰ πάσης τυχὸν παραβάσεως, ἢ ἐνασκήσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐξουσίαν κατ' αὐτῆς· 2) ἂν ἐν τοῖς ἐλέγχοις τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ τῶν γραμματοδιδασκαλείων τυγχάνωσιν ἐγγεγραμμένοι οἱ πρὸς τοῦτο ὑπόχρεοι παῖδες πάντων τῶν ἐν ταῖς ἕδραις αὐτῶν κατοικούντων, τίνες δ' εἰσὶν αἱ αἰτίαι τῶν ὑπαρχουσῶν τυχὸν ἐλλείψεων, ἵνα ἐπ' αὐτῶν προκαλέσῃ τὴν μελέτην τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου.

β') Τὰς τοπικὰς περιστάσεις ἑκάστου δήμου, καὶ προκαλεῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς ἐνάρξεως καὶ λήξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους, τῆς καθ' ἑξάμηνα διαιρέσεως αὐτοῦ, τοῦ χρόνου τῆς ἐν τοῖς ἐλέγχοις ἐγγραφῆς καὶ τῶν ἐξετάσεων, καὶ τοῦ ἀπὸ τάξεως προβιβασμοῦ καὶ ἀπολύσεως τῶν μαθητῶν.

γ') Τὰ τῶν εἰσαχθέντων ἐν τῷ σχολείῳ διδακτικῶν βιβλίων, ἵνα βεβαιώσῃ, ὅτι ἐφαρμόζονται ἀκριβῶς αἱ περὶ τούτων ἰσχύουσαι διατάξεις.

δ') Τὰ τῆς διαγωγῆς τῶν διδασκάλων πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς γονεῖς αὐτῶν, ἢ πρὸς τοὺς ἰδίους συναδέλφους των.

ε') Τὰ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐκπληροῦσι τὰ ἑαυτῶν καθήκοντα, καὶ ἰδίως ἂν διδάσκωσιν ἀκριβῶς κατὰ πάσας τὰς ἐργασίμους ἡμέρας, ἀρχόμενοι τῆς διδασκαλίας καὶ περατοῦντες αὐτὴν κατὰ τὰς προσδιωρισμένας ὥρας, ἂν ᾖναι φιλόπονοι, καὶ ἂν ἐκπληρῶσι τὰ ἔργα αὐτῶν μετὰ νοημοσύνης καὶ εὐσυνειδησίας.

ς') Τὰ τῆς συμπεριφορᾶς αὐτῶν ἐν τῷ τόπῳ καὶ τοῦ ἐν τῇ κοινωνίᾳ βίου αὐτῶν.

ζ') Τὰ τῶν ἐξετάσεων, τῶν προβιβασμῶν καὶ τῶν ἀπολυτηρίων, ἐὰν τηρῶνται αἱ περὶ τούτων διατάξεις.

η') Τὰ τῶν τηρουμένων ἐν τῷ σχολείῳ ἐλέγχων καὶ βιβλίων, ἐὰν τηρῶνται ἀκριβῶς καὶ ἐν τάξει, ἄνευ παρεισγραφῶν καὶ διαγραφῶν.

θ'). Τὰ κατὰ τὰς ποινάς, τὰς ὁποίας οἱ διδάσκαλοι ἐπέβαλον εἰς τοὺς μαθητάς.

ι'). Τὰ ὑπάρχοντα διδακτήρια, ἐὰν ᾖναι κατάλληλα, καὶ φροντίζει περὶ λύσεως ἢ ἀνανεώσεως τῶν μισθώσεων αὐτῶν, ἢ περὶ τῶν ἀναγκαίων ἐπισκευῶν ἢ βελτιώσεων, ἂν χρήζωσι τοιούτων.

ια') Τὰ διδακτήρια, ὅσα εἶναι κτίρια δημοτικά, ἂν ᾖναι δυνατὸν νὰ μεταρρυθμισθῶσι, συμφώνως πρὸς τὸ τηρούμενον ἐν τῷ Ὑπουργείῳ κεκυρωμένον καὶ γενικὸν σχεδιάγραμμα διδακτηρίου δημοτικοῦ σχολείου· προκαλεῖ δὲ τὰς περὶ τούτου μελέτας τοῦ ἁρμοδίου νομομηχανικοῦ καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ σύνταξιν τῶν τε σχεδίων τῶν ἐπενεκτέων μεταρρυθμίσεων καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς πρὸς τοῦτο ἀναγκαίας δαπάνης.

ιβ') Προκαλεῖ τὴν σύμπραξιν μετὰ τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου, καὶ μετ' αὐτοῦ προβαίνει εἰς τὴν προκήρυξιν τῶν ἀπαιτουμένων μειοδοτικῶν δημοπρασιῶν διὰ τὰς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐγκεκριμένων σχεδίων ἐκτελεστέας ἐργασίας πρὸς μεταρρύθμισιν τοῦ διδακτηρίου.

ιγ'). Μετέχει τῆς διευθύνσεως τῶν ἐνεργουμένων κατὰ τὰς ἰσχυούσας διατάξεις δημοπρασιῶν, καὶ ἐπιτηρεῖ ἵνα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μεταρρυθμιστικῶν ἔργων ἐφαρμόζωνται τὰ ἐγκεκριμένα σχέδια.

ιδ'). Προκαλεῖ τὴν παρὰ τοῦ ἁρμοδίου νομομηχανικοῦ συγγραφὴν τῶν ἀπαιτουμένων σχεδίων καὶ προϋπολογισμῶν διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῶν δημοτικῶν διδακτηρίων, τῶν προοριζομένων εἴτε διὰ κοινὸν εἴτε διὰ πλῆρες δημοτικὸν σχολεῖον, φροντίζει περὶ τῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς ἐγκρίσεως τῶν σχεδίων τούτων καὶ τῶν προϋπολογισμῶν, καὶ, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς ἁρμοδίας δημοτικῆς ἀρχῆς, προκαλεῖ τὴν ἐνέργειαν τῶν κατὰ νόμον μειοδοτικῶν δημοπρασιῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς οἰκοδομῆς, μετέχων τῆς διευθύνσεως αὐτῶν καὶ ἐπιτηρῶν, ἵνα κατὰ τὴν οἰκοδομὴν ἐφαρμοσθῶσιν ἀκριβῶς τὰ ἐγκεκριμένα σχέδια.

Β'). Προσδιορίζει τὰς θέσεις, ἐφ' ὧν πρέπει νὰ οἰκοδομηθῶσι τὰ διδακτήρια τῶν δημοτικῶν σχολείων, καὶ παρασκευάζει τὰ τῆς ἀποκτήσεως τῶν ἀναγκαιούντων γηπέδων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἑπομένου Ε' Κεφαλαίου.

Γ'). Ἐνασκεῖ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 32 πειθαρχικὴν ἐξουσίαν, καὶ προκαλεῖ τὸ παρ' ᾧ διατελεῖ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον, ἵνα καὶ τοῦτο ἀσκήσῃ τὴν ἀνατεθειμένην αὐτῷ ἐπὶ τῶν εἰς αὐτὴν ὑπαγομένων περιπτώσεων.

Δ'). Συγκαλεῖ ἅπαξ τοῦ ἔτους καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῶν διακοπῶν, ἀλλὰ πάντοτε ἀδείᾳ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου, συνέδρια τῶν τῆς περιφερείας αὐτοῦ δημοδιδασκάλων, ἐν οἷς συζητοῦνται καθ' ὡρισμένας ἡμέρας, οὐχὶ πλείονας τῶν ἑπτά, ζητήματα προδιατετυπωμένα ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐγκεκριμένα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, μεθοδολογικὰ ἢ παιδαγωγικά, ἢ ἄλλα σχετιζόμενα ἀμέσως πρὸς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν, ἐπιμελούμενος τῆς δημοσιεύσεως τῶν πρακτικῶν.

Τῶν συνεδρίων τούτων προεδρεύει ὁ νομαρχιακὸς ἐπιθεωρητής, πλὴν ἂν παρίσταται ἐν αὐτοῖς τῇ ἐντολῇ τοῦ ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητής, ὅτε ἡ προεδρία ἀνατίθεται εἰς αὐτόν.

Ε'). Ὑποβάλλει εἰς τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον, ἅμα ἐκ τῆς περιοδείας ἐπανελθών, πλῆρες τὸ ἡμερολόγιον αὐτῆς, καὶ λεπτομερῆ ἔκθεσιν, ἐν ᾗ ἀναγράφονται αἱ παρατηρήσεις αὐτοῦ περὶ ἑκάστου τῶν σχολείων, περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων καθ' ὕλην καὶ ὡς πρὸς τὰς μεθόδους, περὶ τῆς ἀκριβείας κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος καὶ τῶν κανονισμῶν τοῦ ἐπὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, περὶ τῆς προόδου τῶν μαθητῶν καὶ περὶ παντὸς σχετιζομένου πρὸς τὴν λειτουργίαν τοῦ σχολείου.

Ἄθρον 41. Εἰς τὸν νομαρχιακὸν ἐπιθεωρητὴν ἀποδίδονται δι' ἀποζημίωσιν αὐτοῦ καὶ δι' ἔξοδα περιοδείας δραχμαὶ ὀκτὼ καθ' ἑκάστην, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἕδρας του μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς εἰς αὐτὴν ἐπανόδου του, περιλαμβανομένης καὶ ταύτης. Δι' ἔξοδα δὲ γραφείου ἀποδίδονται αὐτῷ δραχμαὶ ἑκατὸν εἴκοσι κατ' ἔτος.

Καὶ εἰς τὸν βοηθὸν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ χορηγεῖται ἴση ἀποζημίωσις δι' ἑκάστην ἡμέραν τῆς περιοδείας αὐτοῦ.

Ἡ περιοδεία ἑκατέρου αὐτῶν καθ' ἑκάτερον τῶν δύο ἑξαμήνων τοῦ ἔτους πρέπει νὰ διαρκέσῃ ἑξήκοντα τοὐλάχιστον ἢ ὀγδοήκοντα τὸ πολὺ ἡμέρας.

Ἄρθρον 42. Τὸν ἐπιθεωρητὴν ἀπόντα ἢ κωλυόμενον, ἀναπληροῖ ἐν τῇ εἰσηγήσει τῶν σχολικῶν ὑποθέσεων εἰς τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον, ὡς καὶ ἐν πάσῃ τῇ λοιπῇ ὑπηρεσίᾳ, πλὴν τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν σχολείων, ὁ διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου ἢ ὁ γυμνασιάρχης.

Ἄρθρον 43. Ὁ νομαρχιακὸς ἐπιθεωρητὴς ἀντιπροσωπεύει τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον κατὰ πάσας τὰς σχέσεις αὐτοῦ εἴτε μετὰ τοῦ Ὑπουργείου καὶ τῶν ἄλλων δημοσίων ἀρχῶν, εἴτε μετὰ τῶν πολιτῶν.

Ἑπομένως ὁ ἐπιθεωρητὴς κοινοποιεῖ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν ἑπομένην ἑκάστης τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου τὰς ἀποφάσεις, προτάσεις ἢ γνωμοδοτήσεις αὐτοῦ, ὑποβάλλων εἰς αὐτὸ πλῆρες ἀντίγραφον τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως. Ἀνακοινόνει εἰς τὰς ἁρμοδίας ἀρχὰς τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν ἁρμοδιότητα αὐτῶν μέρη τῶν εἰρημένων πράξεων τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου, διαβιβάζων αὐταῖς ἀπόσπασμα τοῦ περὶ τούτου πραγματευομένου μέρους τῶν πρακτικῶν, καὶ διεξάγει πᾶσαν τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου, ἔχων ἴδιον γραφεῖον καὶ ἰδίαν σφραγῖδα.

Ἄρθρον 44. Τὰ πλήρη ἑλληνικὰ σχολεῖα ἐπιθεωρεῖ ἅπαξ τοῦ ἔτους ὁ γυμνασιάρχης τοῦ νομοῦ ἢ τῆς ἐπαρχίας, ἐν ᾗ τὸ σχολεῖον, ὑποβάλλων διὰ τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου τὴν ἔκθεσίν του πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργεῖον.

Ἄρθρον45. Διὰ Β. Διατάγματος καὶ δι' ἰδιαιτέρων ὁδηγιῶν τοῦ Ὑπουργείου θέλουσι κανονισθῇ τὰ τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν δημοτικῶν καὶ ἑλληνικῶν σχολείων καὶ αἱ σχέσεις τῶν ἐπιθεωρητῶν πρὸς τοὺς βοηθοὺς αὐτῶν, ἰδίως διὰ τὰ ἀφορῶντα τὰς μεθόδους καὶ τοὺς τρόπους τῆς διδασκαλίας, τὴν ἐσωτερικὴν τάξιν καὶ τὴν ἐν γένει, ἔρευναν περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος καὶ τῶν κανονισμῶν τοῦ Ὑπουργείου.

Ἄρθρον 46. Οἱ νομαρχιακοὶ ἐπιθεωρηταί, πάντες ἢ τινες, δύνανται νὰ συγκληθῶσι τῇ διαταγῇ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου εἰς συμβούλιον, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, ὅπως συσκεπτόμενοι συντάσσωσι τὰ προγράμματα τῶν σχολείων καὶ γραμματοδιδασκαλείων, καὶ κανονισμοὺς ἢ ὁδηγίας περὶ μεθόδων διδασκαλίας ἢ ἄλλων ζητημάτων σχολικῶν.

Ἄρθρον 47. Τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον συγκαλεῖται εἰς συνεδρίασιν ὑπὸ τοῦ προέδρου αὐτοῦ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ μηνός, κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον αὐτοῦ, ἐκτάκτως δὲ πάντοτε εἴτε αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ προέδρου, εἴτε κατ' αἴτησιν τοῦ νομαρχιακοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἢ τοῦ γυμνασιάρχου.

Ἐν τῇ συνεδριάσει τὰ ἔργα τοῦ γραμματέως ἐκπληροῖ ὁ γυμνασιάρχης, ὅστις γράφει καὶ φυλάσσει τὰ πρακτικὰ τοῦ Συμβουλίου, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως ἀναγινώσκονται καὶ ἐγκριθέντα ὑπογράφονται ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου.

Ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἐκτίθενται ἐν λεπτομερείᾳ αἱ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ γενόμεναι ἀνακοινώσεις καὶ προτάσεις, καὶ αἱ ἐπὶ ἑκάστης αὐτῶν ἀποφάσεις, προτάσεις ἢ γνωμοδοτήσεις τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ ἐπιθεωρητὴς λαμβάνει ἀντίγραφα τῶν πρακτικῶν τούτων, ἐπικεκυρωμένα ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γυμνασιάρχου.

Ἄρθρον 48. Τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ συνέλθῃ καὶ εἰς ἰδίαν συνεδρίασιν ἄνευ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, συγκαλούμενον πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ προέδρου αὐτοῦ. Ἀλλὰ μόνον κατὰ τὴν περίπτωσιν τῆς πρώτης διατάξεως τοῦ ἄρθρου 39, ὅτε ἀκούει τὰς πρὸς αὐτὸ γιγνομένας παραστάσεις κατὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, εἴτε ἐπὶ ἀκηδίᾳ ἢ ἀσυγγνώστῳ ὀλιγωρίᾳ εἴτε ἐπὶ ἐλλείψεσιν ἢ παραβάσεσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του, εἴτε ἐπὶ ἀνωμαλίαις ἢ πλημμελείαις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου αὐτοῦ, καὶ μετὰ ἐπισταμένην συζήτησιν καὶ ἔρευναν ἀποφασίζει ἂν ὑπάρχῃ ἀφορμή, ἵνα ὑποβάλῃ πρότασιν εἰς τὸ ἐπὶ Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργεῖον περὶ μεταθέσεως ἢ ἀπολύσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας.

Τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως ταύτης, κρατούμενα ἐν χωριστῷ βιβλίῳ, φυλάσσονται ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου. Ἐκτίθενται δ' ἐν αὐτοῖς αἱ κατὰ τὴν συζήτησιν προταθεῖσαι γνῶμαι, καὶ μετὰ λεπτομεροῦς αἰτιολογίας τὰ πορίσματα, εἰς τὰ ὁποῖα κατέληξε τὸ Συμβούλιον, καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν ἀποτελεσάντων τὴν συνεδρίασιν μελῶν.

Τοῦ πρακτικοῦ τούτου ἀντίγραφον ὑποβάλλει τὴν ἑπομένην πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργεῖον ὁ

πρόεδρος τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου, κατὰ μόνην τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐπικοινωνῶν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον.

Ἄρθρον 49. Τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον προτείνει·

1) Τὴν πλήρωσιν τῶν χηρευουσῶν θέσεων ἐν δημοτικοῖς ἢ ἑλληνικοῖς σχολείοις ἢ γραμματοδιδασκαλείοις.

2) Τὴν ἀνάγκην συστάσεως γραμματοδιδασκαλείων.

3) Τὴν προσθήκην δημοδιδασκάλων ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν ἄρθρ. 9 καὶ 22 § β' τοῦ παρόντος νόμου, ἢ τὸν διορισμὸν διδασκάλου τριτοβαθμίου ἐν γραμματοδιδασκαλείῳ, κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 16.

4) Τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα κρίνει συντελοῦντα πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτιῶν, δι' ἃς δὲν προσέρχονται εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα οἱ παῖδες τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ σχολείου οἰκούντων.

5) Τὰς ἀναγκαίας βελτιώσεις ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων.

6) Τὴν ἔγκρισιν τῶν ἐπενεκτέων μεταβολῶν καὶ τῶν προϋπολογισμῶν τῆς ἀναγκαίας δαπάνης πρὸς μεταρρύθμισιν τῶν δημοτικῶν κτιρίων, ἐν οἷς λειτουργοῦσι νῦν δημοτικὰ σχολεῖα ἢ γραμματοδιδασκαλεῖα, εἴτε τὰ σχέδια καὶ τοὺς προϋπολογισμοὺς πρὸς οἰκοδομὴν τοιούτων κτιρίων κατὰ τὰς περιπτώσεις ια'—ιδ' τοῦ ἄρθρ. 40 τοῦ παρόντος νόμου.

7) Τὴν ἐπισκευήν, συμπλήρωσιν ἢ ἀντικατάστασιν τῶν ἐν τοῖς δημοτικοῖς ἐκπαιδευτηρίοις ἢ ἑλληνικοῖς σχολείοις σκευῶν, ἐπίπλων καὶ ὀργάνων διδασκαλίας.

8) Τὴν μετάθεσιν ἢ ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἀπόλυσιν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 39 καὶ 48 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 50. Τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον ἀποφασίζει·

1) Ἐπὶ τῶν ὑποβληθεισῶν ἐφέσεων κατὰ τῶν πειθαρχικῶν ἀποφάσεων τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν ἐδαφ. α' καὶ β' τοῦ ἄρθρ. 31.

2) Ἐπὶ τῶν πειθαρχικῶν περιπτώσεων, ἐφ' ὧν πρόκειται νὰ ἐπιβληθῶσιν αἱ ἐν τοῖς ἐδαφ. γ' καὶ δ' τοῦ ἄρθρου 31 πειθαρχικαὶ ποιναί.

3) Ἐπὶ τῶν μεταθέσεων δημοδιδασκάλων, ἢ δημοδιδασκαλισσῶν, ἢ γραμματοδιδασκάλων, τὰς ὁποίας κρίνει ἀναγκαίας εἴτε πρὸς τιμωρίαν τῶν μετατιθεμένων, εἴτε πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐκπαιδεύσεως.

4) Ἐπὶ τῆς παύτεως δημοδιδασκάλων ἀρρένων ἢ θηλέων, ἢ γραμματοδιδασκάλων, ὧν τὴν διαγωγὴν κρίνει ἀνεπιδεκτον βελτιώσεως.

Ἄρθρον 51. Τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον, πλὴν τῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθρου 48, δὲν ἐπιλαμβάνεται τῆς ἐρεύνης ἄλλων ἀντικειμένων, εἰμὴ μόνον τῶν ὑπὸ τοῦ νομαρχιακοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἢ τοῦ γυμνασιάρχου εἰσαγομένων εἰς αὐτὸ ὑποθέσεων ἐπὶ τῶν ὁποίων περιορίζει τὰς συζητήσεις καὶ τὰς σκέψεις του.

Ἄρθρον 52. Ἡ συνεδρίασις τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου θεωρεῖται νόμιμος, ἂν τέσσαρα τοὐλάχιστον μέλη αὐτοῦ ᾖναι παρόντα, ἐν οἷς ὁ ἐπιθεωρητής, ἐν πάσαις ταῖς ἄλλαις συνεδριάσεσι, πλὴν τῆς κατὰ τὰ ἄρθρα 39 καὶ 48 τοῦ παρόντος νόμου, καὶ ὁ γυμνασιάρχης ἀνεξαιρέτως.

Αἱ πράξεις δὲ τοῦ Συμβουλίου καταρτίζονται διὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν αὐτοῦ, νικώσης ἐν ἰσοψηφίᾳ τῆς ψήφου τοῦ προέδρου.

Ἄρθρον 53. Πᾶσαι αἱ περὶ ἐπιτηρήσεως ἢ ἐπιθεωρήσεως τῶν δημοτικῶν καὶ ἑλληνικῶν σχολείων διατάξεις καταργοῦνται, πλὴν τῶν διατάξεων τοῦ Β. Διατάγματος τοῦ 1834 περὶ ἐπιτοπίων ἐπιθεωρητικῶν ἐπιτροπῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων, ὅσαι δὲν ἀντίκεινται εἰς τὸν παρόντα νόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῶν ἐξόδων τῆς στοιχειώδους ἢ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 54. Τὰ ἔξοδα τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καταβάλλονται ὑπὸ τῶν δήμων, πληρόνονται δὲ ὑπὸ τῶν κατ' ἐπαρχίας δημοσίων ταμείων ἐκ τῶν ὑπ' αὐτῶν εἰσπραττομένων δημοτικῶν ἐσόδων, ἐπὶ τῇ βάσει χρηματικῶν ἐνταλμάτων τῶν ἁρμοδίων δημάρχων.

Ἄρθρον 55. Κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν δημοτικῶν προϋπολογισμῶν τὰ ἔξοδα τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως προσδιορίζονται πρὸ πάντων τῶν ἄλλων, καὶ αἱ πρὸς συντήρησιν τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ τῶν γραμματοδιδασκαλείων πιστώσεις ἀναγράφονται πρῶται ἐν τοῖς δημοτικοῖς προϋπολογισμοῖς. ἀποτελοῦσαι ἴδιον ἐν αὐτοῖς τμῆμα, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «στοιχειώδης ἐκπαίδευσις τῶν δημοτῶν». Ἀλλ' αἱ διὰ τὴν συντήρησιν ἑκάστου τῶν σχολείων καὶ γραμματοδιδασκαλείων ἀπαιτούμεναι ἀναγράφονται ὑπὸ ἴδιον δι' ἕκαστον τῶν ἐκπαιδευτηρίων τούτων κεφάλαιον, διακρινόμενον διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ σχολείου ἢ γραμματοδιδασκαλείου, διαιρούμενον δ' εἰς τρία ἄρθρα, ὧν τὸ πρῶτον περιλαμβάσει τὰς πρὸς πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν διδασκάλων ἢ διδασκαλισσῶν πιστώσεις, τὸ δεύτερον τὰς πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐνοικίων τῶν διδακτηρίων, ἐὰν ταῦτα δὲν ᾖναι ἐν δημοτικοῖς κτιρίοις, καὶ τὸ τρίτον τὰς δι' ἔπιπλα, πίνακας ὄργανα διδασκαλίας κα λοιπὰ ἔξοδα ἀπαιτουμένας.

Ἐὰν αἱ ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἀναγραφεῖσαι ἐν τῷ δημοτικῷ προϋπολογισμῷ πιστώσεις δὲν ἐπαρκῶσι πρὸς συντήρησιν πάντων τῶν ἐν τῳ δήμῳ ὑπαρχόντων δημοτικῶν σχολείων καὶ γραμματοδιδασκαλείων, προκαλεῖται ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου, κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 19, 20 καὶ 22 § α' τοῦ

ΑΦΝΣ' περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων νόμου τῆς 3 Ἀπριλίου 1891 διαταστόμενα· συμφώνως δὲ πρὸς ταύτην ὁ νομάρχης εἴτε αὐξάνει τὰς πρὸς συντήρησιν τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ γραμματοδιδασκαλείων ἀναβεγραμμένας ἐν τῷ προϋπολογισμῷ πιστώσεις μέχρι τοῦ ἀναγκαιοῦντος ποσοῦ, διαγράφων ἄλλα ἔξοδα. τὰ ὁποῖα δύνανται, ἄνευ ἀναλόγου ζημίας τῶν δημοτικῶν συμφερόντων, νὰ ἀναβληθῶσιν ἐπὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος, ἢ ἐλαττόνων τὰς διὰ τὰ ἀναπόφευκτα κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἔξοδα ἀναγεγραμμένας πιστώσεις μέχρι τοῦ τελευταίου ὁρίου αὐτῶν, εἴτε, ἂν αἱ τοιαῦται ἐλαττώσεις τῶν ἐξόδων δὲν ᾖναι ἐφικταί, ἢ δι' αὐτῶν δὲν ἐπιτυγχάνηται ἡ ἐξίσωσις τῶν ἐσόδων πρὸς τὰ ἔσοδα, προκαλεῖ τὰς ἀρχὰς τοῦ δήμου νὰ προτείνωσι τὴν συμφώνως πρὸς τὰς νομίμους διατάξεις αὔξησιν πῶν ἐσόδων.

Ἄρθρον 57. Πρὸς στμπλήρωσιν τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν πιστώσεων, ἐπιτρέπεται νὰ αὐξηθῶσι, κατὰ τὰς περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν δημοτικῶν ἐσόδων νομίμους διατάξεις, ὅ τε ἐπὶ τῶν πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν εἰσαγομένων δημοτικὸς δασμὸς καὶ οἱ ἄμεσοι δημοτικοὶ φόροι μέχρι ἑνὸς τοῖς ἑκατόν. Κατὰ τὸν αὐτὸν δ' ὅρον ἐπιτρέπεται νὰ αὐξηθῶσι καὶ τὰ ἔσοδα τῶν δήμων τῆς Ἑπτανήσου.

Ἄρθρον 58. Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 20 τοῦ ΑΦΝΣ' ἐπὶ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων νόμου χορηγουμένη εἰς τοὺς δήμους ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου συνδρομὴ ἀπονέμεται αὐτοῖς, μόνον ἐάν, καὶ μετὰ τὰς κατὰ τὸ ἄρθρον 56 ἐπενεχθείσας ὑπὸ τοῦ νομάρχου μεταβολὰς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον αὔξησιν τῶν φόρων. δὲν συμπληρόνωνται αἱ ἀπαιτούμεναι πιστώσεις.

Ἄρθρον 59. Τὰ χορηγήματα ταῦτα ἐγκρίνονται διὰ Β. Διατάγματος. ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου· πληρόνονται δὲ εἰς τοὺς δήμους ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου δι' ἐνταλμάτων τοῦ εἰρημένου Ὑποτρλείοτ ἐκ κεφαλαίου κατατεθειμένου ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ.

Ἄρθρον 60. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀποτελεῖται :

α') Ἐκ τῶν τόκων τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευσεως Ὑπουργείου κληροδοτημάτων, τῶν μὴ ῥητῶς καθωρισμένων εἰς εἰδικοὺς σκοπούς, εἴτε διὰ τῶν διαθηκῶν, εἴτε διὰ τῶν διαθηκῶν, εἴτε διὰ προγενεστέρων νόμων ἢ Β. Διαταγμάτων.

β') Ἐξ εἰσφορᾶς τῶν ἱερῶν Μονῶν ἐτησίας, ἧς τὸ ποσὸν προσδιορίζεται εἰς ἑκατὸν χιλιάδας δραχμῶν.

γ') Ἐξ εἰσφορᾶς το δημοσίου ταμείου, ἧς τὸ ποσὸν ἀναγράφεται ἐν τοῖς ἐτησίοις προϋπολογισμοῖς, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Συνδρομὴ τοῦ Κράτους ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως».

Ἄρθρον 61. Τὸ ἑξ ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν ποσὸν τῆς εἰσφορᾶς τῶν Μονῶν εἰσπράττεται παρὰ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐφαρμοζομένων πασῶν τῶν περὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων διατάξεων πλὴν τῆς περὶ ἐκποιήσεως τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων. Κατανέμεται δὲ εἰς τὰς Μονὰς διὰ πράξεως τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου, δημοσιευομένης διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν ἀρχὴν ἑκάστου ἔτους, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων αὐτῶν, κατὰ τοὺς ἑπομένους ὅρους.

Ἐπὶ ποσοῦ ἐσόδων			ἀπὸ 5,000	μέχρι	10,000	δρ.	2	τοῖς	ο[ο
»	»	»	10,000	»	20,000	»	4	»	»
»	»	»	20,000	»	30,000	»	6	»	»
»	»	»	30,000	»	40,000	»	8	»	»
»	»	»	40,000	»	100,000	»	9	»	»

ἀπὸ 100,000 καὶ ἄνω δέκα τοῖς ἑκατόν.

Ἐφ' ὅσον τὸ σύνολον τῶν εἰσφορῶν εἶναι μεῖζον ἢ ἔλασσον τοῦ ποσοῦ τῶν ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν, μειοῦνται ἢ αὐξάνονται αὗται, διατηρουμένης πάντοτε τῆς κατὰ τοὺς ἀνωτέρω ὅρους ἀναλογίας ἑκάστης πρὸς τὸ ὅλον.

Ἄρθρον 62. Ἐὰν ὅμως τὰ ἔσοδα. τοῦ δήμου δὲν ἐπαρκῶσι πρὸς συντήρησιν τῶν ἐν τῷ δήμῳ δημοτικῶν σχολείων καὶ γραμματοδιδασκαλείων, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν αὐτῶν διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 57 ἀναφερομένων φόρων, τότε μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ἁρμοδίου νομάρχου χορηγοῦνται τὰ ἐλλείποντα ἐκ τῆς ἀναγεγραμμένης ἐν τῷ ἐτησίῳ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους πιστώσεως καὶ καταβάλλονται ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου.

Ἄρθρον 63. Τὰ πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐξόδων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως χρηματικὰ ἐνταλματα ἐκδίδονται ὑπὸ τοῦ δημάρχου ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαημέρου τοῦ ἑπομένου μηνὸς, ἐξοφλοῦται δ' ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου ἐντὸς πέντε τὸ βραδύτερον ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης αἰτήσεως τοῦ δικαιούχου.

Ἐὰν ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ δὲν ὑπάρχωσιν εἰσπεπραγμένα ἔσοδα τοῦ δήμου, ἀρκοῦντα πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ ἐντάλματος, ὁ ταμίας προσκαλεῖ τὸν εἰσπράκτορα τοῦ ὀφείλοντος δήμου νὰ ἀποστείλῃ αὐτῷ τάχιστα τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν, τὸ ὁποῖον ἅμα λαβὼν ἀποδίδωσιν εἰς τὸν δικαιοῦχον. Ἐὰν δὲ καὶ ἐν τῷ δημοτικῷ ταμείῳ δὲν ὑπάρχωσι χρήματα, τὸ δημόσιον ταμεῖον ἐξοφλεῖ τὸ ἔνταλμα ἐκ χρημάτων τοῦ Δημοσίου, ἐὰν πρόκηται νὰ εἰσπράξῃ ἔσοδα τοῦ δήμου, κρατεῖ δὲ τὸ καταβληθὲν ποσὸν ἐκ τῶν πρώτων εἰσπραχθησομένων δημοτικῶν ἐσόδων.

Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχωσι πλέον ἔσοδα τοῦ δήμου πρὸς εἴσπραξιν, δὲν ὑπάρχωσι δὲ χρήματα οὐδ' ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ οὐδ' ἐν τῷ δημοτικῷ, ὁ ταμίας καταγγέλκει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἁρμοδίαν διοικητικὴν ἀρχὴν δι' ἀναφορᾶς ἱστορούσης λεπτο-

μερῶς τὸ πρᾶγμα, ἵνα αὕτη προκαλέσῃ τὴν περὶ καταβολῆς τῶν ἀναγκαίων χρημάτων ἐκ τῆς προσδιορισθείσης συνδρομῆς τοῦ Δημοσίου πρόνοιαν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Ἄρθρον 64. Ἐὰν ὁ δήμαρχος δὲν ἐκδώσῃ τὰ ἐντάλματα τῶν μηνιαίων ἐξόδων τῆς δημοσικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαημέρου τοῦ ἑπομένου μηνός, ὡσαύτως καὶ ὁ δημόσιος ταμίας, ἐὰν δὲν ἐξοφλήσῃ τὰ ἐπιδειχθέντα εἰς αὐτὸν ἐντάλματα ἐντὸς τοῦ πενθημέρου ἀπὸ τῆς πρώτης αἰτήσεως τοῦ δικαιούχου, ἐνῷ ὑπῆρχον ἐν τῷ ταμείῳ χρήματα τοῦ δήμου, τιμωροῦνται ὑπὸ τῆς προϊσταμένης διοικητικῆς ἀρχῆς ἑκάτερος διὰ πειθαρχικοῦ προστίμου δραχμῶν δέκα, τὸ ὁποῖον αὐξάνει κατὰ πέντε δραχμὰς καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀναβολῆς τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐνταλμάτων, ἢ τῆς ἐξοφλήσεως αὐτῶν, ἀπὸ τῆς ἐπιβολῆς τῆς πρώτης πειθαρχικῆς ποινῆς.

Ὁ δὲ δημοτικὸς εἰσπράκτωρ, ὁ ἀρνηθεὶς νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὸν ταμίαν τὰ ὑπ' αὐτοῦ ζητηθέντα πρὸς ἐξόφλησιν ἐντάλματος ἐξόδων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως χρήματα, καίτοι ὑπαρχόντων ἐν τῷ ταμείῳ αὐτοῦ δημοτικῶν χρημάτων ποσοῦ ἴσου πρὸς τὸ ζητούμενον, τιμωρεῖται ὑπὸ τῆς προϊσταμένης διοικητικῆς ἀρχῆς διὰ προστίμου εἴκοσι καὶ πέντε δραχμῶν, ἀπολύεται δὲ τῆς ὑπηρεσίας, ἂν καὶ δεύτερον ὑποπέσῃ εἰς τὴν αὐτὴν παράβασιν.

Ἄρθρον 65. Οὐδεμία κατάσχεσις, ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τῶν πιστοτῶν τῶν δήμων εἰς χεῖρας τῶν ταμιῶν ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν εἰσπραττομένων δημοτικῶν ἐσόδων, ἰσχύει ἵνα μειώσῃ τὰ διὰ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν τῶν δημοτῶν ἑκάστου δήμου προσδιορισθέντα διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ ποσά.

Ἄρθρον 66. Τὰ πρὸς τὸ καταργηθὲν ταμεῖον τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ὀφειλόμενα ἐκ τῆς πληρωτέας εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον εἰσφορᾶς τῶν δήμων, ἢ ἐξ ἄλλων πόρων, ὡς καὶ πάντα τὰ καθυστεροῦντα εἰς τὸ καταργηθὲν ταμεῖον ἐσοδα, εἰσπραττόμενα, εἰσάγονται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Ἄρθρον 67, Τὰ ἔξοδα τῶν Ἐποπτικῶν Συμβουλίων καὶ τῶν ἐπιθεωρήσεων τῶν δημοτικῶν ἐκπαιδευτηρίων καὶ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, ὡς καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῶν διδακτηρίων τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως κατὰ τὸν ἐγκεκριμένον τύπον αὐτῶν, ἢ τὰ τῆς μετασκευῆς τῶν ὑπαρχόντων δημοτικῶν κτιρίων ὅπως καὶ ταῦτα μετασκευασθῶσι κατὰ τὸν εἰρημένον τύπον, δὲν καταβάλλονται ὑπὸ τῶν δήμων, ἀλλὰ πληρόνται ἐκ τοῦ ἐν Τραπέζῃ κατατεθειμένου καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ περὶ ἐκπαιδευτικῶν τελῶν νόμου προωρισμένου εἰς βελτίωσιν καὶ συμπλήρωσιν τῆς δημοτικῆς, τῆς μέσης καὶ τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως εἰδικοῦ κεφαλαίου, διὰ χρηματατικῶν ἐνταλμάτων τοῦ ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου, ἐκδιδομένων ἐπ' ὀνόματι τῶν δικαιούχων καὶ ἐπὶ τῆς Τραπέζης, ἐν ᾗ τυγχάνει κατατεθειμένον τὸ εἰρημένον κεφάλαιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ δημοτικῶν διδακτηρίων.

Ἄρθρον 68. Τῶν δημοτικῶν διδακτηρίων προσδιορίζεται ἐπὶ τοῦ παρόντος δύο τύποι, ὁ τοῦ διδακτηρίου τοῦ προοριζομένου νὰ χρησιμεύσῃ εἰς πλήρες δημοτικὸν σχολεῖον, καὶ τοῦ προοριζομένου νὰ χρησιμεύσῃ εἰς κοινὸν δημοτικὸν σχολεῖον ἢ γραμματοδιδασκαλεῖον.

Ἄρθρον 69 Οἱ τύποι οὗτοι κατατίθενται καὶ τηροῦνται ἐν τῷ ἀρχείῳ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου ἐν σχεδίοις ἀρχιτεκτονικοῖς, τὰ ὁποῖα θέλουσι συνταχθῆ τῇ φροντίδι αὐτοῦ παρ' ἀρχιτεκτόνων, κατὰ τοὺς ὑπὸ τῆς παιδαγωγικῆς γενομένους ἀποδεκτοὺς κανόνας, ἐξετασθῆ ὑπὸ ἐπιτροπῆς συγκροτηθησομένης παρὰ τοῦ εἰρημένου Ὑπουργείου ἐκ προσώπων ἁρμοδίων ἐπὶ τῆς ὕλης ταύτης, καὶ, ἀφοῦ ἐγκριθῶσι παρ' αὐτῆς, κυρωθῆ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου καὶ ἀναγνωρισθῆ ὡς τύποι τῶν οἰκοδομητέων διδακτηρίων τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 70. Τῶν καθ' ἕτερον τῶν τύπων τούτων ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων ἀντίγραφον κεκυρωμένον ἀποστέλλεται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου εἰς ἕκαστον τῶν Ἐποπτικῶν Συμβουλίων, κατατίθεται δὲ καὶ τηρεῖται ἐν τῷ ἀρχείῳ αὐτοῦ.

Ἄρθρον 71 Οἱ παρὰ τοῖς Ἐποπτικοῖς Συμβουλίοις ἐπιθεωριταὶ ὀφείλουσιν ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ ἁρμοδίου νομομηχανικοῦ α') νὰ ἐξετάσωσι τὰ ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ νομοῦ οἰκοδομήματα τοῦ δήμου, τὰ προωρισμένα ὡς δημοτικὰ διδακτήρια, νὰ φροντίσωσι διὰ νὰ μελετηθῇ τεχνικῶς μετ' ἐπιστασίας, ἂν ᾖναι δυνατὸν νὰ μετασκευασθῶσι ταῦτα κατὰ τὸν τύπον τοῦ διδακτηρίου εἴτε τοῦ κοινοῦ εἴτε τοῦ πλήρους δημοτικοῦ σχολείου, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ καταρτισθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς τοῦτο δαπάνης· β') νὰ ἐξετάσωσιν ἐκ παραλλήλου πόσα εἶναι δυνατὸν πιθανῶς νὰ εἰσπραχθῶσιν ἐκ τῆς ἐκποιήσεως τῶν τοιούτων οἰκοδομημάτων, πόσα δ' ἀπαιτοῦνται νὰ δαπανηθῶσι πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ἀναγκαίου γηπέδου ἐν καταλλήλῳ θέσει καὶ πρὸς οἰκοδομὴν ἐπὶ τοῦ γηπέδου τούτου νέου οἰκοδομήματος, ὁμοίου καθ' ὅλα πρὸς ἕνα τῶν εἰρᾶμένων τύπων.

Τὰς πληροφορίας ταύτας οἱ ἐπιθεωρηταὶ ἀνακοινοῦσιν εἰς τὰ Ἐποπτικὰ Συμβούλια, τὰ ὁποῖα, μετὰ λεπτομερῆ ἐξέτασιν πάντων τῶν σχετικῶν θεμάτων, προτείνουσιν ἠτιολογημένως εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργεῖον ἐκ τῶο δύο τούτων μέτοων ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κρίνουσι συμφονώτερον.

Ἄρθρον 72. Ἐγκριθείσης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς μετασκευῆς τοῦ ὑπάρχοντος δημοτικοῦ κτιρίου, τοῦ προωρισμένου εἰς δημοτικὸν διδακτήριον, ἐκτελοῦνται τὰ ὁριζόμενα ἐν ταῖς § § ιγ' καὶ ιδ' τοῦ ἄρθρ. 40. Ἐγκριθείσης δὲ τῆς ἐκποιήσεως τοῦ ὑπάρχοντος δημοτικοῦ κτιρίου, καὶ τῆς ἀντ' αὐτοῦ οἰκοδομῆς νέου τοιούτου κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον, τὸ μὲν ὑπάρχον οἰκοδόμημα παραδίδοται εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, ἵνα ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν Ὑπουργείου προβῇ εἰς τὴν ἐκποίησιν τοῦ οἰκοδομήματος κατὰ τὰς περὶ τούτου νομίμους διατάξεις, ὁ δ' ἐπιθεωρητὴς προβαίνει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ἀναγκαιοῦντος γηπέδου, καὶ μετὰ τοῦτο τῶν πρὸς ἔναρξιν καὶ περαίωσιν τῆς νέας οἰκοδομῆς ἀναγραφομένων ἐν τῇ περιόδῳ Β' καὶ ἐν τῇ § ιδ' τῆς περιόδου Α' τοῦ ἄρθρου 40 καθηκόντων του.

Ἄρθρον 73. Ἡ ἐκποίησις τῶν δημοτικῶν τούτων οἰκοδομημάτων γίγνεται κατὰ τὰ περὶ ἐκποιήσεως τῶν ἐθνικῶν φθαρτῶν κτημάτων ἰσχυούσας διατάξεις, ἀλλ' ἐπὶ τῇ καταβολῇ τοῦ ὅλου τοῦ διὰ τῆς ἐγκριθείσης δημοπρασίας προσδιορισθέντος τιμήματος, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως εἰς τὸν τελευταῖον πλειοδότην τῆς ἐγκρίσεως τῶν πρακτικῶν αὐτῆς.

Τὸ οὕτως εἰσπραχθὲν τίμημα ἀνήκει εἰς τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 60 εἰδικὸν κεφάλαιον, καὶ ἑπομένως κατατίθεται ἐν τῇ Τραπέζῃ, ἐν ᾗ καὶ τοῦτο ὑπάρχει κατατεθειμένον.

Ἄρθρον 74. Τῶν ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ προσδιορισθέντων κατὰ τὸ ἄρθρον 40 γηπέδων ἡ ἀπόκτησις κηρύσσεται ὡς δημοσία ἀνάγκη.

Ἐπὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ πληρωτέου εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τιμήματος τοῦ καταληπτέου γηπέδου, καὶ ἐπὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ τιμήματος, ἐφαρμόζονται αἱ διαταξεις τοῦ ΑΧΜΒ' νόμου τῆς 4 Ἰανουαρίου 1888, ἰσχυούσης τῆς διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ΑΩΗΖ' νόμου τῆς 23 Φεβρουαρίου 1891 ἐπενεχθείσης ἐπ' αὐτῶν τροπολογίας.

Ὁ κατὰ τὴν δευτέραν διάταξιν τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ ΑΧΜΒ' νόμου ἁρμόδιος Ὑπουργὸς τυγχάνει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 75. Οἱ ὅροι τῶν συμφωνιῶν μετὰ τῶν ἀναδεχθέντων εἴτε τὴν μετασκευὴν τῶν ὑπαρχόντων δημοτικῶν κτιρίων, εἴτε τὴν οἰκοδομὴν νέων διδακτηρίων, προσδιορίζονται διὰ τοῦ προγράμματος τῶν μειοδοτικῶν δημοπρασιῶν, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων ἀνελήφθησαν ὑπὸ τῶν τελευταίων μειοδοτῶν τὰ οἰκονομικά ἔργα.

Τὰ προγράμματα τῶν δημοπρασιῶν τούτων συντάσσονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ γραφείου τῶν Δημοσίων Ἔργων, λαμβανομένων κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν ὑπὸ τὴν μελέτην αὐτοῦ τῶν ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ ὑποβληθεισῶν παρατηρήσεων καὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου· ἐκδίδονται δὲ ταῦτα ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Ὑπουργείου.

Ἡ πληρωμὴ τοῦ τιμήματος τῶν ἐκτελεσθεισῶν ἐργασιῶν γίγνεται πάντοτε εἰς δόσεις ἀνολόγως τῆς προόδου τῶν ἐργασιῶν.

Ἐπὶ τῶν ἄλλων ἰσχύουσι τὰ περὶ μειοδοτικῶν δημοπρασιῶν πρὸς ἐκτέλεσιν δημοσίων ἔργων διατεταγμένα.

Ἄρθρον 76. Ἡ κατὰ τὸν ἐγκρινόμενον τύπον μετασκευὴ τῶν ὑπαρχόντων δημοτικῶν διδακτηρίων, ἢ ἡ κατα τοιοῦτον τύπον οἰκοδομὴ νέων διδακτηρίων, γίγνεται τὸ πρῶτον ἐν ταῖς πρωτευούσαις καὶ ταῖς κώμαις τῶν δήμων τρίτης τάξεως, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν δὲ τῶν ἀναγκῶν τῶν διδακτηρίων ἐν αὐτοῖς γίγνεται, ἐν ταῖς πρωτευούσαις καὶ ταῖς κώμαις τῶν δήμων β' τάξεως, ὅταν δὲ πληρωθῶσι καὶ αἱ ἐν τοῖς δήμοις β' τάξεως ἀνάγκαι, γίγνεται ἡ μετασκευὴ τῶν ὑπαρχόντων διδακτηρίων ἢ ἡ οἰκοδομὴ νέων ἐν ταῖς πρωτευούσαις καὶ ταῖς κώμαις τῶν δήμων α' τάξεως.

Ἄρθρον 77. Διὰ Β. Διαταγματος θέλουσι προσδιορισθῆ ὁ χρόνος καὶ τὰ καθέκαστα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος χρόνου.

Ἄρθρον 18. Καταργοῦνται α') Ὁ περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν, παύσεως καὶ μεταθέσεως τῶν δημοδιδασκάλων ἑκατέρου τῶν φύλων ΑΦΝΗ' νόμος τῆς 28 Μαΐου 1887. β') Ὁ περὶ καταργήσεως τοῦ ταμείου τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ περὶ διοργανισμοῦ τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ΒΠΕ' νόμος τῆς 12 Αὐγούστου 1892. γ') Οἱ ὑπ' αὐτοῦ καταργηθέντες νόμοι ΑΧΜΑ' τῆς 9 Ἰανουαρίου 1888 καὶ ΑΦΜΑ' τῆς 27 Μαρτίου 1891. δ') Πᾶσα ἄλλη διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

ΠΕΡΙ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΟΥ

Δὲν ὑπάρχει βιβλίον παιδαγωγικῆς, ὅπερ δὲν ἀνακηρυττει ὡς μίαν τῶν σπουδαιοτάτων τοῦ διδασκάλου ὑποχρεώσεων νὰ μορφώσῃ τὸν νοῦν τῶν μαθητῶν. Ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων νοῦν τιμᾶται, ὁ δὲ στερούμενος τοιούτου καταφρονεῖται. Αἱ λέξεις *νοήμων, νουνεχὴς* εἶναι λίαν ἐπαινετικαί, ἐν ᾧ ἡ λέξις *ἄνους* εἶναι ὑβριστική. Τοσοῦτον δὲ κοινὴ ἡ σημασία τῶν λέξεων τούτων φαίνεται εἰς πάντα, ὥστε ποτὲ δὲν ἐπέρχεται εἰς αὐτὸν νὰ ἐρωτήσῃ τί πρᾶγμα ἄρά γε νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ νοῦς. Εἶναί τι, τὸ ὁποῖον δίδεται εἰς τὸν ἄνθρωπον ἕτοιμον παρὰ τοῦ πλάστου ὁμοῦ μετὰ τῆς ζωῆς, ἢ εἶναί τι, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκ τῆς πείρας τοῦ κόσμου, καὶ ἂν εἶναι τὸ δεύτερον κατὰ τί δύναται τὸ σχολεῖον νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ γεννηθῇ ἢ αὐξηθῇ ὁ νοῦς οὗτος ; Τὸ ζήτημα τοῦτο ὂν ἐκ τῶν θεμελιωδῶν ζητημάτων τοῦ διδασκαλικοῦ

ἔργου μέλλομεν ἐν ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ νὰ πραγματευθῶμεν μετὰ πάσης δυνατῆς ἀκριβείας. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκούμεθα νὰ χαράξωμεν γενικάς τινας περὶ τοῦ πράγματος γραμμάς.

Κοινῇ παρὰ πάντων ὁμολογεῖται ὅτι ὁ ἄνθρωπος λαμβάνει τοῦ κόσμου γνῶσιν. Καὶ τὰς μὲν πρώτας περὶ τούτου πληροφορίας παρέχουσιν εἰς αὐτὸν τὰ αἰσθητήριά του, ἡ ὄψις του, ἡ ἀκοή του, ἡ γεῦσίς του, ἡ ὄσφρησίς του, ἡ ἁφή του, καὶ τὸ κοινὸν καὶ ζωϊκὸν αἰσθητήριόν του 1) Ὅτι τὸ ὅρος εἶναι μὲ δένδρα πεφυτευμένον γινώσκομεν τοῦτο, διότι βλέπομεν αὐτό, ἢ διότι μᾶς εἶπον περὶ τούτου ἄλλοι, ὅτι τὰ δένδρα τοῦ δάσους εὐωδιάζουσι, μανθάνομεν ἐκ τῆς ὀσφρήσεως ἡμῶν, ὅτι εὑρισκόμεθα εὔθυμοι διὰ τὴν ἄκραν ἡμῶν ὑγείαν, τοῦτο αἰσθανόμεθα ἐκ τοῦ σώματος ἡμῶν. Ἀλλὰ πλὴν τῆς γνώσεως, ἣν τὰ αἰσθητήρια ἡμῶν παρέχουσι, ὑπάρχει καὶ ἄλλη γνῶσις π. χ. ἡ γνῶσις ὅτι σκεπτόμεθα, ὅτι χαίρομεν, ὅτι ἐπιθυμοῦμεν, ἣν οὐδὲν αἰσθητήριον δύναται νὰ μᾶς ἐξαγγείλῃ καὶ ἣν μόνον διαβιβάζει ἡμῖν ἡ ἐσωτερικὴ ἡμῶν μαρτυρία, ἣν καλοῦμεν συνείδησιν.

Ὥστε δύο πηγαὶ τῶν ἀμέσων γνώσεων ὑπάρχουσιν ἡ πηγὴ τῶν αἰσθητηρίων καὶ ἡ πηγὴ τῆς συνειδήσεως. Ἐκ τοῦ ὑλικοῦ δὲ τῶν δύο τούτων πηγῶν κατασκευάζει ἡ ψυχὴ ἐννοίας, κρίσεις καὶ συλλογισμούς. Καὶ ὅπως ἡ βιομηχανία μὲ τὸν βάμβακα, ὃν παράγουσιν οἱ ἀγροί, μὲ τὴν μέταξαν, ἣν καλλιεργοῦσιν οἱ μεταξοκόμοι, μὲ τὰ δέρματα, ἃ ἐξάγουσιν ἐκ τῶν σφαττομένων κτηνῶν οἱ κρεωπῶλαι, μὲ τὰ μαλλία, ἃ οἱ ποιμένες συλλέγουσι κείροντες τὰ πρόβατά των, κατασκευάζουσι διάφορα ὑφάσματα, ὑποδήματα, χειρόκτια κ.τ.λ. οὕτως καὶ ἡ ψυχὴ ἐκ τοῦ πρώτου ὑλικοῦ, ὃ παρέχουσιν αὐτῇ τὰ αἰσθητήρια καὶ ἡ συνείδησις, κατασκευάζει ποικίλας ἐννοίας καὶ διανοήματα. Καλοῦμεν δὲ τὴν ἐργασίαν ταύτην τῆς ψυχῆς, ὅταν περιορίζηται εἰς τὸ γνωστικὸν μόνον μέρος, (διότι ὑπάρχει καὶ συναισθηματικόν, καὶ βουλητικὸν μέρος) *νόησιν*, *διανόησιν*, νοῦν.

Ἀλλὰ τί κυρίως εἶναι ὁ νοῦς; Νοῦς εἶναι ἐκείνη ἡ ἐνέργεια τῆς ψυχῆς. δι' ἧς αὕτη ζητεῖ νὰ μάθῃ τὴν σχέσιν, εἰς ἣν εὑρίσκονται δύο ἢ καὶ πλειότερα πράγματα πρὸς ἄλληλα, ζητεῖ δηλαδὴ νὰ μάθῃ ἂν τὰ πράγματα ταῦτα εἶναι ὅμοια ἢ ἀντίθετα, ἂν εὑρίσκονται εἰς σχέσιν τῆς ὑπεραλληλίας καὶ ὑπαλληλίας, τῆς αἰτίας καὶ ἐνεργείας, τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ ἀποτελέσματος, τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ μέσου κτλ. Αἱ παντοῖαι δὲ αὗται σχέσεις τῶν πραγμάτων δὲν προσπίπτουσιν εἰς τὴν αἴσθησιν ἡμῶν, μόνον δυνάμεθα νὰ *ἐννοήσωμεν* αὐτὰς ἤτοι νὰ σχηματίσωμεν αὐτὰς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ. Βεβαίως αἰσθανόμεθα τὴν ἄνεμον πνέοντα, βλέπομεν τοὺς κλάδους τῶν δένδρων σαλεύοντας, ἀκούομεν τὸν ψόφον τῶν φύλλων, ἀλλ' ὅ,τι οὔτε αἰσθανόμεθα οὔτε βλέπομεν οὔτε ἀκούομεν εἶναι ἡ αἰτιώδης τῶν φαινομένων τούτων σχέσις, ἣν δυνάμεθα μόνον νὰ φανταασθῶμεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ.

Πῶς ἐξαγγέλεται ὁ νοῦς;

Εἴπομεν ὅτι νοῦς εἶναι ἡ ἀντίληψις τῆς σχέσεως. Κατὰ ταῦτα ὑποτίθεται ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχωσι δύο ἢ περισσότερα πράγματα, ὧν ζητεῖται ἡ σχέσις. Δύνανται δὲ τὰ πράγματα ταῦτα νὰ εἶναι ἢ αἰσθήσεις ἢ ἀντιλήψεις, ἢ παραστάσεις ἢ ἔννοιαι. Παραδείγματα δυνάμεθα πλεῖστα νὰ καταλέξωμεν. Τὸ φόρεμα τοῦτο ἔχει τὸ χρῶμα, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ λευκὸν τριαντάφυλλον. — Αὐτὸς ὁ τόνος εἶναι λίαν βαρὺς ἢ λίαν ὀξύς. — Τὸ τετράγωνον εἶναι παραλληλόγραμμον. — Ἡ περιστερὰ εἶναι μικροτέρα τοῦ κόρακος. — Ὁ Γεώργιος εἶναι μικρότερος τοῦ Δημητρίου. — Ὁ λοχίας εἶναι κατώτερος τοῦ ἐπιλοχίου. — Διὰ τοῦ ἀρότρου καλλιεργοῦμεν τὴν γῆν. — Ἡ νὺξ γεννᾶται ἕνεκα τῆς περὶ τὸν ἴδιον ἄξονα περιστροφῆς τῆς γῆς. — Διὰ πάντων τούτων τῶν παραδειγμάτων δηλοῦνται σχέσεις παντοῖαι, αἵτινες ἐκφράζονται διὰ κρίσεως. Ὥστε ἡ κρίσις εἶναι τὸ τελικὸν παραγόμενον τοῦ νοῦ. Ἀλλὰ πρὶν γίνῃ ἡ κρίσις, προηγεῖται σύγκρισις καὶ σκέψις, ἥτις κατὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ κατὰ τὰ πράγματα δύναται νὰ διαρκέσῃ χρόνον μακρὸν ἢ βραχύν. Ἡμεῖς λ. χ. δυνάμεθα ἰδόντες χρῶμα π. χ. ἐρυθρὸν νὰ ἀναγνωρίσωμεν τάχιστα αὐτὸ ὡς τοιοῦτον, εἰς τὰ μικρὰ παιδία ὅμως παρατηρεῖται δυσκολία. Ὁ καθηγητὴς Πράϋερ ἐν τῇ ψυχολογίᾳ τοῦ παιδίου ἀναφέρει· «Συχνάκις ἰδίᾳ δ' ὑπὸ τῆς ἐρωτήσεως· *Ποῦ εἶναι τὸ κυανοῦν*; ἐσκέπτετο πολὺ τὸ παιδίον, παρετήρει πρὸ τῆς ἀποφάσεώς του μετὰ προσοχῆς τὰ χρώματα καὶ ἔπειτα μοὶ ἐδείκνυε ταχέως τὸ χρῶμα;»

Ἐὰν θελήσωμεν βαθύτερον νὰ ἐρευνήσωμεν τὴν φύσιν τοῦ νοῦ βλέπομεν ὅτι οὗτος οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἐρώτησις, ἣν προβάλλει εἰς ἑαυτὸν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἣν μόνος ἀποκρίνεται. Ὥστε κύριον γνώρισμα τοῦ νοῦ εἶναι τὸ προβάλλειν εἰς ἑαυτὸν ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἃ παρέχει ἡ πεῖρα καὶ ἡ συνείδησις, καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἐρωτήσεων τούτων. Ὁ μὴ ἐρωτῶν ἑαυτόν, ὁ δεχόμενος πάντα ὡς ἀκούει, ὡς βλέπει αὐτά, δὲν κρίνει, ἑπομένως δὲν νοεῖ. Ὥστε ἡ ἐνέργεια τοῦ νοῦ διατρέχει δύο στάδια πρῶτον τὸ τῆς ἐρωτήσεως (ἀμφιβολίας, σκέψεως) καὶ δεύτερον τὸ τῆς ἀποκρίσεως (λύσεως τῆς ἀμφιβολίας) ἥτις ἐκφέραται διὰ κρίσεως. Οἱ μέθυσοι, οἱ μαινόμενοι, οἱ ἐν βρασμῷ ψυχῆς διατελοῦντες ἢ οἱ ἐπιπόλαιοι πράττουσιν ἄνευ νοῦ δηλ. δὲν ἐρωτῶσιν ἑαυτοὺς ἂν οἱ λόγοι ἢ αἱ πρᾶξις, ἃς θὰ εἴπωσι ἢ θὰ πράξωσι, πρέπει νὰ ῥηθῶσι ἢ νὰ πραχθῶσι, δὲν πράττουσιν ἐξ ἐλευθέρας βουλήσεως. Οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι πράττουσι ἀπερισκέπτως καὶ διαφέρουσι

1). Πῶς γεννῶνται αἱ ἁπλαῖ αἰσθύσεις, θὰ πραγματευθῶμεν ἐν ἰδίᾳ μελέτῃ, διότι καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦτο δὲν εἶναι οὕτως ἁπλοῦν, ὡς φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως.

τῶν συνετῶν ἀνδρῶν, οἵτινες σταθμίζουσι πάντα λόγον καὶ πᾶσαν πρᾶξιν αὐτῶν πρότερον καὶ ἔπειτα ἐκτελοῦσιν αὐτήν.

Καὶ τίνα καλοῦμεν ἄνθρωπον νοήμονα; ἐκεῖνον, εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ὁποίου πολλαὶ ἐρωτήσεις ἀναφαίνονται εὑρίσκουσαι καὶ τὴν λύσιν αὐτῶν. Τοιοῦτος ἀνὴρ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν φαινομένων δὲν μένει ἀπαθής, ὡς ὁ ἠλίθιος, ὁ βλαξ, ἀλλ' ἐρωτᾷ διὰ τί; πῶς; πότε; ποῦ; ποῖος; διὰ τίνος; τί θὰ συνέβαινεν, ἐὰν ἐγίνετο τὸ ἐναντίον;

Διὰ τοῦτο ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ νοήμονος οὐδέποτε τὰ πράγματα ἐξέρχονται, ὡς εἰσῆλθον, πάντοτε θὰ γίνῃ ἐπ' αὐτῶν μεταβολή τις, θὰ παραβληθῶσι πρὸς ἄλλα, θὰ πλουτισθῶσι, θα τροποποιηθῶσι, θὰ ἀναλυθῶσι, θὰ ἀποδειχθῶσι ἴσως ἐσφαλμένα, ἐν ᾧ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀκρίτου ἀνθρώπου, τοῦ ἄνου, τοῦ βλακός, ἐξέρχονται τὰ πράγματα ἀμεταβλητα, ὡς ἐξέρχονται ἐκ φιάλης οἰνοπνεύματος ἀδιάλυτα τὰ ἐν αὐτῇ φυλαττόμενα ὀργανικὰ ὄντα·

Τὰ ζῷα εἶναι ζῷα, διότι δέχονται τὰ πράγματα ἄνευ ἐπεξεργασίας τινός. Ὁ πίθηκος πράττει κατὰ μίμησιν, ἀλλ' οὐδέποτε προβάλλει εἰς ἑαυτὸν τὴν ἐρώτησιν, τί εἶναι ἡ πρᾶξις αὕτη καὶ ἂν ἠδύνατο καὶ ἄλλως νὰ γίνῃ. Ὅτι τὸ πῦρ θερμαίνει, πολλάκις ἠσθάνθησαν οἱ πίθηκοι, ἐν τυχαίως συμβάσῃ πυρκαϊᾷ δάσους, ἔνθα εὐφροσύνως ἐζέστανον τὰ ῥιγοῦντα σώματά των. Ἀλλὰ μὴ δυνάμενοι νὰ προβάλλωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἐρώτησιν τί εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον καίει, δὲν ἐφρόντισαν νὰ διατηρήσωσιν τὸ πῦρ διὰ μέλλουσαν χρῆσιν. Διὰ αὐτοὺς πᾶσα ἡ ξυλεία τοῦ δάσους μάτην ὑπάρχει.

Αὕτη ἡ ἔλλειψις τῆς ἱκανότητος νὰ προβάλλωσιν εἰς ἑαυτὰ ἐρωτήσεις ἀναγκάζει καὶ τὰ παιδία τὰ ἔχοντα ὀλίγον πνεῦμα νὰ παρενοχλῶσι τοὺς γονεῖς των μὲ μυριάδας ἐρωτήσεων μάλιστα πολλάκις μωρῶν, ἃς ἔπρεπε νὰ προβάλωσιν εἰς ἑαυτὰ ἐὰν δὲν ἦσαν φύσει νωθρὰ πρὸς τὴν ἀπόκρισιν. Εὐφυὲς παιδίον συνήθως ἐρωτᾷ ἑαυτὸ καὶ ἀποκρίνεται, ἐν ᾧ τὸ μωρὸν ἐρωτᾷ τοὺς ἄλλους.

Πᾶσα ἐρώτησις θέλει ἀπόκρισιν, ἥτις δίδεται εἴτε διὰ τῆς σκέψεως, εἴτε διὰ τῆς ὄψεως τοῦ πράγματος εἴτε διὰ ἄλλου ἀποκρινομένου προσώπου, ὅτε γεννᾶται ὁ διάλογος, ἐν ᾧ συγκοινωνοῦσιν ἀλλήλοις τὰ συνδιαλεγόμενα πρόσωπα. Ἐὰν δὲ συμπέσῃ τὸ ἀντικείμενον περὶ οὗ γίνεται ἡ συνδιάλεξις, νὰ ἀναφέρηται εἰς σπουδαῖα τοῦ βίου προβλήματα, τότε ὁ διάλογος ἀποβαίνει θείας φύσεως.

Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται καὶ ἡ μεγάλη εὐχαρίστησις, ἣν αἰσθανόμεθα ἐν ζωηρᾷ συναναστροφῇ, ἥτις ζωογονεῖ καὶ ἀνοικοδομεῖ ἡμᾶς. Ὁ Σωκράτης ἐθεώρει τὸν φιλοσοφικὸν διάλογον ὡς τὴν τέχνην τοῦ μαιεύειν τὰς μεγάλας ἰδέας καὶ ὁ Πλάτων τὸν διάλογον μετεχειρίσθη πρὸς παράστασιν τῶν θείων ἰδεῶν του. Ἡ συζήτησις διαφωτίζει πολλὰ σκοτεινὰ σημεῖα καὶ καθιστᾷ τὰς γνώσεις τοῦ ἀνθρώπου ἀσφαλεστέρας. Τοῦτο κατενοήθη καὶ ὑπὸ τῆς παιδαγωγικῆς καὶ ἡ ἐπεξεργασία τῶν γνώσεων διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων προκαλουσῶν τὴν σκέψιν καὶ προαγουσῶν τὴν αὐτενέργειαν τοῦ ἀνθρώπου θεωρεῖται ὡς ἓν τῶν σπουδαιοτέρων τοῦ διδασκάλου καθηκόντων. Ἡ ἐρώτησις εἶναι πρόκλησις πρὸς σκέψιν, ἡ δὲ σκέψις εἶναι τὸ κύριον τοῦ νοῦ γνώρισμα.

ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ἐν τῇ παρ' ἡμῖν ἐπιστημονικῇ ἑταιρείᾳ πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐγένετο λόγος μετὰ τῆς προσηκούσης ἀκριβείας περὶ τῆς βλάβης, ἥτις ἐπέρχεται εἰς τὰ σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἰδίας ἕδρας παιδαγωγικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ πρὸς θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν μόρφωσιν τῶν Ἑλληνοδιδασκάλων καὶ καθηγητῶν [1]). Ἡ ἔλλειψις δὲ αὕτη δέν βλάπετει μόνον τὰ σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ σχολεῖα τὰ δημοτικὰ καὶ καθόλου τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν. Αἰσθανόμεθα δὲ τὴν ἀνάγκην ταύτην βαθύτατα, ὁσάκις ἐπιχειρήσωμεν νὰ κάμωμεν μεταρύθμισίν τινα τῶν σχολείων σκοποῦσαν τὴν ἀνόρθωσιν τῆς παιδείας καὶ τὴν προαγωγὴν αὐτῆς. Ἡ παροῦσα Κυβέρνησις λίαν ἀξιεπαίνως ἐκτελοῦσα εὐχὴν ἐνδόμυχον παντὸς τοῦ ἔθνους εἰσήγαγε τὸν θεσμὸν τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν σχολείων. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐφαρμογῇ εἶδεν ὅτι στερεῖται πρὸς τοιαῦτα μεγαλεπήβολα ἔργα τοῦ καταλλήλου προσωπικοῦ· καὶ ἠναγκάσθη ἐκ τῶν ἐνόντων νὰ ἐκλέξῃ ἐκ πολλῶν τάξεων διδασκάλων καὶ ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων ὅσους ἐνόμισε σχετικῶς ἱκανωτέρους πρὸς τὸν σκοπόν της αὐτόν. Ἐνδιαφέρεται νὰ ἀναβιβάσῃ τὰ Διδασκαλεῖα εἰς τὴν ἁρμόζουσαν περιωπὴν καὶ στερεῖται καὶ ἐνταῦθα προσωπικοῦ· θέλει νὰ ἱδρύσῃ ἀνώτερα δημοτικὰ σχολεῖα ἐν ταῖς πόλεσι καὶ στερεῖται καὶ ἐνταῦθα προσωπικοῦ. Πανταχοῦ λοιπὸν εἰς ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν ἐπιχειρήσῃ βλέπει ὅτι δὲν ἔχει προσωπικὸν μὲ ὑψηλοτέραν μόρφωσιν ἐπιστημονικὴν καὶ μὲ εὐρυτέραν παιδαγωγικὴν παίδευσιν, ἥτις μόνον ἐν Πανεπιστημίοις δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ. Διὰ τοῦτο νομίζομεν ὅτι ἡ παροῦσα Κυβέρνησις θὰ εὐηργέτει τὰ σχολεῖα πάντα καὶ γυμνάσια καὶ ἑλληνικὰ καὶ δημοτικὰ καὶ διδασκαλεῖα καὶ παρθεναγωγεῖα ἀνώτερα καὶ τὴν διοίκησιν τῶν σχολείων αὐτήν, ἐὰν ἀπεφά-

1) Π. Π. Οἰκονόμου Ἐκπαιδεύσει ἔτος Α'. σελ. 113—117, σελ. 121 καὶ ἑξῆς σελ. 137 ἑξῆς.

σιζε νὰ ἱδρύσῃ ἕδραν παιδαγωγικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ πρότυπον σχολεῖον πρὸς ἄσκησιν τῶν καθηγητῶν τῆς μέσις ἐκπαιδεύσεως. Καὶ ὡς ἡ ἵδρυσις τοῦ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείου ἐν ἔτει 1878 ἐθεωρήθη ὡς σοφωτάτη καὶ εὐεργετικωτάτη πρᾶξις τοῦ νῦν πρωθυπουργοῦ, οὕτω καὶ ἡ ἵδρυσις ἀνωτέρου Διδασκαλείου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ θὰ θεωρηθῇ ὡς συμπλήρωσις τοῦ ἔργου ἐκείνου καὶ εἶναι οἱονεὶ τὸ ἐπιστέγασμα αὐτοῦ. Μάλιστα δὲ τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι πολλῷ ἐκείνου ἀνώτερον, διότι εἶναι ἡ πηγὴ τῆς διορθώσεως οὐ μόνον τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων, ἀλλὰ καὶ τῶν Διδασκαλείων καὶ τῶν πλήρων δημοτικῶν σχολείων καὶ τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων. Διότι πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῶμεν Διδασκαλεῖα εὐδοκιμοῦντα ἄνευ καταλλήλου προσωπικοῦ, κατάλληλον δὲ προσωπικὸν ὁμολογεῖται παρὰ πάντων ὅτι εἶναι τὸ γινῶσκον καὶ τὴν ἐπιστήμην, ἣν διδάσκει, ἀλλὰ καὶ τὰς καταλλήλους μεθόδους πρὸς κανονικὴν διδασκαλίαν; Καὶ ποῦ ἀλλαχοῦ δύνανται νὰ διδαχθῶσι ταῦτα καὶ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς ἢ ἐν τῷ Πανεπιατημίῳ; Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῶμεν ἐπιθεώρησιν τῶν σχολείων σοβαρὰν ἄνευ πανεπιστημιακῆς μορφώσεως καὶ θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς τῶν ἐπιθεωρητῶν; Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῶμεν πλήρη σχολεῖα εὐδοκιμοῦντα ἄνευ διευθυντῶν καὶ διδασκάλων ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσι ἐχόντων μόρφωσιν ὑψηλοτέραν καὶ ἀμφιλαφεστέραν;

Ὅτι δὲ ἡ γνώμη ἡμῶν περὶ τῆς ἱδρύσεως ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἰδίας ἕδρας παιδαγωγικῆς εἶναι ὀρθὴ ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ παραδείγματος τῶν εὐδοκιμούντων διὰ τὴν παιδείαν των κρατῶν. Ἡ Σαξωνία, πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶχεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Λειψίας δύο ἕδρας παιδαγωγικῆς, ἐν αἷς ἐδίδασκον ὁ H. Masius καὶ ὁ T. Zillez Ἀλλὰ πλὴν τῶν δύο τούτων εἰδικῶν καθηγητῶν ἐδίδασκεν καὶ ὁ Eckstein γυμνασιακὴν παιδαγωγικήν, καὶ ὁ Hofmann παιδαγωγικὴν διὰ τοὺς θεολόγους. Ἐν Ἰένῃ ἐδίδασκε ὁ K. Volkmar Stoy, οὗ τὸ σχολεῖον ὑπῆρξε τὸ φυτώριον τῆς γινομένης παγκοσμίου ἀναμορφώσεως τῶν σχολείων. Νῦν συνεχίζει τὸ ἔργον τοῦ Stoy ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ὁ καθηγητὴς Rein. Ἐν Πράγᾳ εἶχον ἐν τῷ αὐτῷ Πανεπιστημίῳ συγχρόνως δύο καθηγηταὶ τῆς παιδαγωγικῆς διορισθῇ ὁ Lindner καὶ ὁ Wilmann, ὧν ὁ δεύτερος ζῇ εἰσέτι διαπρέπων διὰ τὰ συγγράμματά του καὶ διὰ τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν διδασκαλίαν του. Ἐν Giessen εἶναι διωρισμένος καθηγητὴς ὁ H. Schiller, ἐν Heidellerg ὁ καθηγητὴς Uhlig, ὃν πρό τινος χρόνου εἶδον αἱ Ἀθῆναι ἐξετάζοντα τὴν κατάστασιν τῶν γυμνασίων αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ εἰς ποῖον πανεπιστήμιον τῆς Γερμανίας δὲν διδάσκεται ἡ παιδαγωγικὴ καὶ δὲν γίνεται φροντὶς πρὸς παιδαγωγικὴν μόρφωσιν τῶν διδασκάλων καὶ ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ ἐν τῇ πράξει τῆς ἀνατροφῆς; Τοσοῦτον ἡ ἰδέα αὕτη τῆς ἱδρύσεως παιδαγωγικῶν ἑδρῶν ἐν τοῖς πανεπιστημίοις ὡρίμασεν ὥστε καὶ ἐν Λονδίνῳ ἀκόμη ἱδρύθη τοιαύτη διορισθέντος καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἰένῃ ἐκπαιδευθέντος Ἄγγλου κ. Findlay. Ἡ ἀνάγκη αὕτη τῆς παιδαγωγικῆς μορφώσεως τῶν καθηγητῶν καὶ ἑλληνοδιδασκάλων παρ' ἡμῖν εἶναι τοσοῦτον μεγάλη, καὶ τοσοῦτον παρὰ πάντων αὕτη ὁμολογεῖται, ὥστε νομίζομεν ὅτι ἐπέστη ὁ χρόνος νὰ ἱκανοποιηθῇ ἡ εὐχὴ πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων εἰς τὴν καλὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ὁ νῦν ὑπουργὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ὁ πρωθυπουργὸς θὰ περιάψωσιν ἑαυτοῖς δόξαν ἀθάνατον, ἐὰν ἀναγνωρίσωσι τὴν σημασίαν τὴν μεγάλην τοῦ ἔργου τούτου καὶ θελήσωσι νὰ εὐεργετήσωσι τὰ σχολεῖα μὲ τὸν θεσμὸν τοῦτον, ὅμοιος τοῦ ὁποίου ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχῃ ἕτερος κατὰ τὴν σπουδαιότητα.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΣΤΕΙΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑΝ ΤΩΝ ΕΝΙΑΥΣΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ πρὸ πολλοῦ ἔλαβε τὴν πρὸ τοῦ γραφείου θέσ ν της καὶ ἡ ἐξέτασις ἤρξατο. Εἶναι ἤδη ἡ στιγμή, καθ' ἣν ἐξετάζεται τὸ μάθημα τῆς ἀνθρωπολογίας. «Διατί μᾶς χρειάζονται, παιδί μου, οἱ πνεύμονες;» ἐρωτᾷ ἓν ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς. «Οἱ πνεύμονες μᾶς χρειάζονται διὰ νὰ τοὺς ῥίχνωμε 'ς τῆς γάτες», ἀπαντᾷ μετὰ θάρρους ἡ ἐρωτηθεῖσα μαθήτρια.

Κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον ἐδίδαξα ἀκολουθήσασα ἅπαντα τὰ στάδια τῆς διδασκαλίας τὸ « Περὶ πρωτοτύπων καὶ παραγώγων λέξεων» καὶ μετὰ τὴν διδασκαλίαν παρήγγειλα εἰς τὰς μαθητρίας μου νὰ γράψωσι χωριστὰ τὰς ἐν τῷ 12 γυμνάσματι τῆς γραμματικῆς των ἀπαντώσας πρωτοτύπους καὶ χωριστὰ τὰς παραγώγους λέξεις.

Ἡ παραγγελία μου ἐξετελέσθη καὶ ἐγὼ λαμβάνουσα τὰ τετράδια παρετήρουν αὐτὰ ἀποτείνουσα συγχρόνως διαφόρους ἐρωτήσεις καὶ δὴ τὴν ἐρώτησιν. « Πόθεν παράγεται ἡ λέξις φαγητόν; » ἣν εὗρον γεγραμένην εἰς τὴν στήλην τῶν παραγώγων. « Ἡ λέξις φαγητὸν παράγεται ἀπὸ τὸ τσουκάλι ἀπαντᾷ μία τῶν ζωηροτέρων.

Ἐν Ἑρμουπόλει 8)5 1895

Α. Ι. Κουκουλέ

ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1895—3491